

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročninu, reklamacije in inserati paš Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

ZBOR ZAUPNIKOV SLS.

Zbor zaupnikov SLS, katerega zaključki niso globoko interesirali samo ljudske stranke, ampak celo jugoslovansko javnost, se je otvoril v pondeljek točno ob napovedani uri ob veliki udeležbi strankinih zaupnikov, tako da je bila velika Unionova dvorana popolnoma zasedena. Ko je stopil na oder načelnik stranke, dr. A. Korošec, je dvorana odmevala burnih ovacij in več minut trajajočega aplavza. Bilo je kakor v letih 1917—1918, ko je slovenski narod enodušno pozdravljal oznanjevalca slovenske samostojnosti. In res! Zbor zaupnikov SLS svojega načelnika ne smatra danes samo za predstavitelja svoje stranke, marveč za predstavitelja enotne volje celokupnega slovenskega naroda v borbi za svobodo Slovenije.

V ospredju letošnjega zbora zaupnikov je stalo vprašanje politične taktike parlamentarnega zastopstva SLS Jugoslovanskega kluba, ki je dejansko predstavitelj slovenskega naroda, kateri bije boj za svojo neodvisnost. In ko je zbor zaupnikov zaslíhal poročilo o političnem položaju v naši državi, je prišel enoglasno kot še nikoli do zaključkov, ki so razvidni iz tozadevne resolucije, objavljene na drugem mestu.

Mnogo zborov zaupnikov je že imela SLS. Mnogo perečih važnih vprašanj se je razpravljalo na njih. In povsod so se zaupniki vedno zedinili in sporazumeli. Danes pa moremo naglasiti samo sledeče: Še nikdar ni bila enotna volja SLS in slovenskega naroda tako jasno in enodušno izražena kot na tem zboru zaupnikov! To, kar je izraženo v resoluciji, ni prazna beseda, marveč trdna volja in živa vera ne-le cele mogočne SLS, marveč slovenskega naroda sploh, ki le v SLS vidi trdno jamstvo za uresničenje svojih narodnih, kulturnih, političnih in gospodarskih zahtev!

Ob tričetrt na 11. otvori podnačelnik SLS prof. Bogumil Remec zborovanje zaupnikov s pozdravom vsem strankinim zaupnikom, ki so kljub slabemu vremenu prišli iz vseh krajev Slovenije v tako ogromnem številu. V smislu pravilnika SLS pred-

laga, da si zbor izvoli predsednika in sicer predlaga dr. Korošca. (Bučen aplavz.) Za namestnike predlaga predsednike treh stanovskih političnih organizacij SLS, predsednika Kmetске zveze, poslanca Brodarja, predsednika Obrtne zveze gosp. Orina in predsednika Delavske zveze dr. Gosarja. (Odobranje.) Predlogi se soglasno sprejmejo. Ko zavzame načelnik SLS dr. Korošec svoje mesto, mu zborovalci prirede prisrčne manifestacije.

Poročilo načelnika dr. Korošca.

Načelnik Slovenske ljudske stranke dr. Anton Korošec je podal nato poročilo o političnem položaju. Govoril je vsem iz arca, tako kakor misli in čustvuje ves narod, kar je pokazalo gromovito pritrjevanje, ki je bilo tako silno, da je moral govornik mestoma z daljšimi pavzami prekiniti govor, dokler se ni poglelo odobravanje.

Najprvo se je spomnil govornik zaslužnih umrlih političnih delavcev dr. Verstovška in dekana Ozmeča. Počastil je tudi spomin pokojnega Stojana Protića, edinega našega prijatelja med Srbi.

Nato je govoril o zatiranju naših rojakov v Italiji in Avstriji ter v imenu stranke odločno protestiral, omenjal je Reko, za katero zahtevamo samostojnost. Dalje je opisal krivice, ki so se zgodile slovenskim oficirjem in uradnikom. Dalje je govoril sledeče:

DRUGI STANOVI.

Kakor oficirji in uradniki, tako ali še bolj morajo seveda slovenski delavci in obrtniki in kmetje čutiti, da pri nas vlada samo en narod in da druga dva morata ubogati, služiti in trpeti. Slovenski delavci so pri zadnjih štrajkih videli, da zastoj iščejo razumevanja in podpore v Belgradu. In, da pokažejo vsemu svetu, da pri nas ni smisla in umevanja za socialno bedo, zato bodo ukinitelj ministrstvo za socialno politiko. (Klic: Škandal!) Obrtniki in kmetje pa čutijo vso težo srbske vlade v visokosti in neenakosti davkov in v slavnem kuluku. (Vese-

lost in pritrjevanje.) O tem se bodo prebrale tudi resolucije, ki bodo pokazale, kako se reže koža z naših hrbtov.

OČITKI CENTRALISTOV.

In nam naši politični prijatelji pravijo: Saj imate vso politično moč v Sloveniji v rokah, zakaj je ne izrabite? Mi pa jim nato odgovarjamo: Mi imamo svojih 21 poslancev, mi smo zastopniki slovenskega naroda, a o slovenski politični moči govoriti, je velika hinavščina nasprotnikov, ki so jo prodali centralizmu. (Viharno pritrjevanje.) Slovenska politična moč je pokopana, vrne pa se, ko pride nazaj z avtonomijo Slovenije. (Dolgotrajno pritrjevanje.) Oni pa, ki so jo ubili in pokopali, so demokratje in kmetijci, ki vas hočejo sedaj za to še zasmehovati. (Pritrjevanje.) Mi Slovenci pri svojem malem številu v nobeni situaciji sedaj ne moremo igrati odločitvene vloge, ker v parlamentu odločujejo številke in ne žalibog razlogi in pamet.

Drugo očitanje je: To delajo radikali! Ako bi nas pustili z radikali na vladi, bilo bi boljše. Mi: Za to nimamo nobenih garancij. Cela dosedanja zgodovina je dokaz temu in povsod po celem svetu velja pravilo: Boljše samo en nasprotnik kakor dva. (Viharno pritrjevanje.) Pri kuluku smo videli, da so celo iz demokratske opozicije go-

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. s. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršullnskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠICEVI cesti poleg hotela „UNION“. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 0/0

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 0/0, vez. tudi po 6 1/2 0/0

VARNOST za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhubtega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tuji inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštah položnicah.

vorili za kuluk. Kaj še bi bilo, ako bi bili vznemirja naše politične tovariše na Slovenskem, zakaj da še nismo v vladi. Danes biti v vladi, se pravi biti centralist. (Burno pritrjevanje.) Kaka napaka bi bila, postati centralist danes, ko je celo demokratska stranka začutila tok časa in se previdnim korakom začela bližati avtonomistični misli, o tem ni treba govoriti. Iti v vlado, pa je danes isto, kakor postati centralist. S tem bi bili pravzaprav že očitki naših nasprotnikov o pogrešeni taktiki odpravljene, toda ker nas danzadnevom s historično dosadnostjo oblegajo s prigovarjanjem, da vstopimo v vlado, bodimo tudi mi malo dosadnji in jim nanovo razložimo, kako je z našim vstopom v vlado.

NASA ČAST IN POSTENJE.

Pot v vlado je nam zastavljen s tem, da še danes ne dobimo širokih zakonodajnih avtonomij. To je za nas glavni vzrok. Tega sicer mnogi Slovenci ne razumejo, ki mislijo, da je nepolitično, držati se v politiki načel, toda mi smo iz druge šole. Ako pa se nam jutri ta kardinalna zahteva izpolni, še pot v vlado vedno ni svobodna!

Mislím, da bi se cel narodno misleči slovenski svet zgražal, če bi mi v Belgradu hodili roko v roki, kot politični zavezniki in prijatelji, skupaj s Schauerjem, medtem ko Nemci v Avstriji vse storiijo za smrt naših bratov. (Burno dobravanje.) Ta prizor, o tem smo uverjeni, bodo nam nudili svoječasnó naši demokratje in kmetijci, ki se združijo tudi s hudičem, samo da jih vzame seboj v vlado, a nas v tej družbi ne bodo videli. Mi smo Slovenci! (Viharno in dolgotrajno odbravanje.)

POGLAVJE O KORUPCIJI.

In še eden jako važen pomenek bi mi morali imeti z vsako stranko, izrecno poudarjam, z vsako stranko, v koje družbi bi mi hoteli ustvariti vlado, in to je pomenek o korupciji. Te države ne bo razbil ne Radić, ne naša avtonomija, ne bo zavojeval tudi Italijan, a ta država je v veliki nevarnosti prvič zaradi neenakosti, ki jih doživljamo vedno na novo in drugič zaradi korupcije. (Viharno pritrjevanje.) Korupcija ni kakor kraja in tatvina. Navadnih tatov ni težko spoznati in dobiti, a korupcija je zločin, katero izvršujejo oko v oko najbolj rafinirani državljani medseboj, ki hodijo med nami v dostojanstvu in z zelo skrbno pripravljeno masko poštenosti. Korupcija hodi dandanes zelo oholo in oblastno po vseh naših političnih, agrarnih, sodnih, finančnih, davčnih in vojaških uradih, hodi po najvišjih in najnižjih instancah. Vsi jo vidimo, da prihaja in odhaja, a korupcija sama molči, tají, ne govori ne oni, ki prejema, ne oni, ki daje. A da korupcija hodi okoli, spoznamo po čudežih, ki se godijo tam, kjer je bila.

V odporu proti korupciji bi bilo narodno edinstvo potrebno, a ne tam, kjer je to istovetno z negacijo dveh narodnih individualitet. Samo en državni udar široke mase ljudstva razumejo, in to, kadar se izvrši v obrambo njihovih lastnih žepov. Naša stranka bo stala vedno tam, kjer je borba proti korupciji, in za to ne bomo vstopili v noben vladni čoln, ki bi hotel pluti po sta-

rih, motnih vodah. Nam se hoče čistih, svežih voda (Gromovito odbravanje) in četudi se mora par desetín ljudi vroči neusmiljeno čez krov.

RADIKALNA KORUPCIJA V SLOVENIJI.

Vemo: korupcija pride po vsaki vojni. Zelo čudimo pa se, da do leta 1923 še ni bilo mogoče zbrati fronte zoper korupcijo in za obnovo človeške družbe. Mislím na vse stranke na levo in desno, ko govorim o korupciji. Rad bi pa povedal posebej nekaj o radikalni stranki in sicer o slovenskem delu radikalne stranke. Mi Slovenci se sramujemo za srbske radikalce, kadar pogledamo, kakšna kvaliteta se je zbrala v radikalni stranki na Slovenskem. Priznavam, da so častne izjeme.

DVA SVETOVA.

Tudi nekaj družega ne smemo prezreti, ako hočemo v vlado in to je ta velikanska razlika v mišljenju in naziranju, ki se pokaže pri vsakem zakonskem predlogu in tvori med nami nepremostljiv prepad. Srbi z veseljem sprejemajo kuluk, mi kolnemo in škripujemo z zobmi, neenakost v obdavičevanju jim je dobrodošla, nam jemlje veselje do države, njim je absolutizem všeč, ako ga vzdržuje lastna stranka, mi sanjamo o demokratizmu, o volji naroda, mi smo za hitro reševanje poslov, oni imajo vremena. (Pritrjevanje.) In tako prepad za prepadom. Samo eno pametno in mirno sožitje je pač mogoče, in to je v obliki avtonomije. (Viharno pritrjevanje.) To vse naj premisli dobro, kdorkoli sili našo stranko v vlado. Te točke se morajo prej razčistiti, preden je sploh misliti na najmanjši preobrat v naši politični taktiki! (Burno odbravanje.)

OPOZICIONALNI BLOK.

V novejšem času se mnogo govori tudi o opozicionalnem bloku in za to je treba tudi o tem povedati par besedi in osvetliti naše stališče. Vsak opozicionalni blok ima lahko trojno nalogo: 1. da skuša vlado strmoglaviti, 2. da skuša dobiti mandat za nove volitve in 3. da se zveže tudi preko volitev za eventualno novo vlado. Za opozicionalni blok pridejo v poštev: demokrati in zemljoradniki, a že pri začetku se je srbska zemljoradniška stranka pokazala nezanesljivo zaveznico. To delovanje pri prvi in drugi točki je lahko brez nadaljnega mogoče, tu ni treba posebnih programatičnih soglasij. Za to vsaj od naše strani tu ne bo posebnih težkoč. Pač pa je druga stvar, ako se govori o tem, da bi se prevzela vlada po eventualnih volitvah. Tu veljajo isti pogoji, kakor smo jih že povedali, ko smo razmotrivali vprašanje, da bi že sedaj vstopili v vlado.

NASHE STALIŠČE.

Sploh moramo vsem drugim strankam, ki mislijo na setavo vlade z nami, zopet in zopet jasno naglasiti to-le: Naša stranka lahko umre na avtonomističnem programu, a prodati ga ne more tudi za ceno kake vlade ne. (Dolgotrajno, viharno odbravanje.) A tudi to lahko rečemo vsemu slovenskemu narodu: Smrt naše stranke bi pomenila smrt slovenstva sploh. (Viharno pritrjevanje.) Zato razumemo, zakaj nekateri čr-

ni sinovi Slovenije s tako slastjo v uradih in izven uradov hujskajo in rujejo proti nam, a zato smo obenem polni nade in prepričanja, da bo slovensko ljudstvo, ki noče svoje narodne smrti, vztrajalo v boju za svoj obstanek ob naši strani! (Burno odbravanje.) Ta boj, četudi je težak in dolgotrajen, ni brezupen in brezuspešen. Ta boj za samostojnost Slovenije in avtonomistična ureditev države se širi in avtonomistična misel prodira v vseh strankah, razen morda v zakrknjeni SKS. Četudi je boj hud in moramo veliko pretrpeti, vendar gre za to, ali likvidiramo, ali pa se nadalje borimo, dokler ne zmagamo! (Viharni klic: Mi bomo vztrajali!) Mi se hočemo boriti do zmagel! (Dolgotrajno odbravanje.)

Dovolite, da sklenem. Ako pogledamo na notranjo politično situacijo, ako pogledamo, kako stojimo v državi nasproti drugim strankam, potem mislim, da lahko izjavljam v imenu SLS, da v tej zmedí zavzemamo povsem jasno stališče in to je: mi ostanemo v poštenu prijateljski zvezi s hrvatsko kmetško stranko in z muelimansko stranko in sicer zato, da si priborimo svoj najaktualnejši cilj, to je, da si priborimo avtonomijo! In če prihajajo snubi od vseh strani, mi jim pravimo: Lahko nas imate, toda nikdar ne brez avtonomije! (Dolgotrajno odbravanje. Zborovalci priredijo govorniku burne ovacije.)

Dr. Gosar podeli nato besedo g. dr. Janku Brejcu, ki je, živahno pozdravljen, govoril o naši avtonomistični misli. Namesto glavnega tajnika SLS g. dr. Kulovca, ki je bil zadržan po parlamentarnem delu v finančnem odboru, je poročal mariborski tajnik g. M. Kranjc o organizaciji stranke.

RESOLUCIJE O TARTIKI SLS.

Tajnik g. Gabrovšek prečita nato že v seji vodstva in na zboru delegatov redigirane in sprejete resolucije, ki so jih zapuñniki vse soglasno in često z viharnim odobravnjem sprejeli. Prva resolucija se glasi:

Zbor zaupnikov SLS jemlje poročilo svojega načelnika z odobravnjem na znanje ter izreka popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in mu glede taktike prepučša svobodno roko.

Vse ostale resolucije objavimo pozneje. Nato se je vršila

VOLITEV NAČELNIKA IN I. PODNAČELNIKA SLS.

Predsedujoči g. poslanec Brodar: Kakor običajno, ima zbor zaupnikov tudi danes to nalogo, da izvoli načelnika naši stranki in prvega podnačelnika. Dosedaj smo imeli predsednika dr. Korošca (klic: Ž vio dr. Korošec in burem aplavz) in jaz upam in mislim, da govorim vam, gospodje zaupniki vsem iz srca, ako tudi danes predlagam za načelnika naše stranke dosedanjega za stranko kakor ga ves slovenski narod zaslužnega g. dr. Korošca. (Dolgotrajno viharno odbravanje.)

Dr. Korošec: Somišljeniki! Jaz danes nisem prvič izvoljen, zato vam nisem neznan in mi ni treba razvijati programa.

Jaz pravim samo to: Vse moje delovanje je bilo doslej in bo tudi odslej usmerjeno na to, da ostanem zvest stranki, za katero živim, in zvest ljudstvu, iz katerega izhajam. Mi smo kristjani. Kot taki moramo delati tudi za vse one, ki trpijo in vzdihujejo, na razpolago moramo biti vsem, ki so potrebni naše pomoči, ako morda tudi niso v okviru naše stranke.

Mi hočemo ostati zvesti slovenski ljudski stranki. Nikdar ne bomo zabili, da nas je izvolil slovenski narod za svoje poslance. (Viharno odobravanje.)

Za prvega podnačelnika predlaga poslanec Brodar nanovo profesorja Remca, poudarjajoč: Mislim, da bo profesor Remec mož na svojem mestu, mož pravičen in pošten, kakor je bil vedno doslej. Potrebno je, da je I. podnačelnik v Ljubljani, da je v stalnem stiku z ljudstvom in da vodi posle namesto odsotnega dr. Korošca. Mislim, da ne morem predlagati boljšega ko je prof. Remec. (Živahno odobravanje.)

Dr. Korošec: Čutim dolžnost, da poudarim, da je bil profesor Remec mož, s katerim smo vedno lahko delali pošteno in v medsebojnem zaupanju in to je velikanke vrednosti za vsako organizacijo, posebno za tako veliko kakor je SLS, za tako, ko je načelnik ni vedno doma. Delal je vedno pošteno in prijateljsko. Zato zahvalim našega dosedanega podnačelnika in, a tudi priporočam v zopetno izvolitev.

Profesor Remec je bil nato zopet in soglasno izvoljen za I. podnačelnika stranke.

Dr. Korošec zaključil veličastno poteklo zborovanje zaupnikov z besedami:

Kakor molimo vsak dan zjutraj in zvečer kot kristjani »Oče naš«, tako hočemo kot politiki vedno misliti na zmago naše ideje, na avtonomijo! Živela Slovenska ljudska stranka!

Z živahnim odzivom: Živela SLS!! so se nato zaupniki razšli, da popoldne pri stanovsko političnih zborovanjih nadaljujejo in izvršijo dopoldne započeto delo.

Občni zbor Jugoslovanske kmetске zveze.

V veliki dvorani »Unionac« je danes ob 3. popoldne zboroval občni zbor Jugoslovanske kmetске zveze. Otvoril in vodil ga je njen načelnik poslanec Brodar, ki je podal poročilo o dosedanjem poslovanju organizacije. Med drugim je izvajal: Naša organizacija se je ustanovila leta 1919. Prej so poslovale Okrajne kmetске zveze, ki so pa bile le veje brez debla in so bile zatorej brez moči. Na zahtevo kmetov se je ustanovila Jugoslovanska kmetška zveza z namenom, da brani koristi kmetskega stanu. Kaj zahteva kmetško ljudstvo? Ono zahteva, da naj se zakonodaja v državi uredi tako, da bo odgovarjala koristim kmetskega stanu in da bo imelo res v njej ljudstvo moč. Da se pa to doseže, je potrebno gojiti izobrazbo ljudstva, da more nadzorovati delo poslancev in postavodaje. Govornik se je nato pečal z važnostjo našega tiska in poudarjal, da mora priti »Domoljub« v vsako hišo. Okrajne kmetске zveze so velike važnosti, ker ne tvorijo le temelja JKZ,

marveč tudi najmočnejši temelj SLS. Govornik se je pečal nato z visokimi postavkami izvozne carine in je konstatiral, da so se uvedle najvišje carinske postavke ravno v času, ko je bil kmetijski minister samostojni Pucelj. Grehe Pucelja in njegovih tovarišev samostojnih poslancev morajo sedaj popravljati poslanci SLS.

Načelnik SLS dr. Korošec je nato, živahno pozdravljen, pozdravil zbor. Nato je poudarjal, da živimo zdaj v podobnih časih kakor so bili leta 1870., doba ko se je bati krahov, ko ne bo zaslužkov, izdatki bodo pa veliki. Prišla bo boljša doba, ko se bo začel kmet zavedati tudi v drugih delih naše države. Kmetje, v teh hudih časih podpirajte in držite se združništva! Zdaj se bije velik boj med združništvom in pa bankami. Visoke sedanje obresti so prokletstvo kmetškemu stanu. Poudarjati se mora in zavedajmo se, da denar ni vse, ja so tudi druge vrednote važnejše. Boriti se moramo proti hudiču, pohlepu in denarju. Zavedajmo se, da je med nami premalo krščanske ljubezni, premalo ljubezni do bližnjega! Napredek naj ne bo samo v gospodarskem, marveč držati se moramo tudi v znanosti in umetnosti linije krščanstva: ljubezni do Boga in ljubezni do bližnjega, ki naj preveva vse naše delovanje! Danes živimo v takem času, ko ne gre nobena reč naprej in ko se vlada z diktaturo v Italiji, v Spaniji in v Rusiji. Tudi v naši državi grozi korupcija in ni izključena morebitna diktatura. Toda večno ne bo tako in pričelo bo zopet vladati ljudstvo. Svoj gvor je zaključil dr. Korošec z željo, naj kmetje ne izgube stanovske zavesti. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Nato je poročal tajnik JKZ Krek, ki je podal izčrpno poročilo o stanju Kmetске zveze.

Dr. Basaj je nato predaval o združništvu.

Nato so sledile volitve, ki so izpadle takole:

Načelnik: Ivan Brodar, poslanec in posestnik, Hrastje pri Kranju. I. podnačelnik: Davorin Kranjc, poslanec, Velika Pirešica; II. podnačelnik: Anton Pogorelec, posestnik, Struge; III. podnačelnik: Franc Karpe, posestnik, Moste pri Ljubljani. Odborniki: Janez Strcin, poslanec, Kaplja vas; Jože Miklave, posestnik, Podmolnik; Jože Burgar, župan, Hraše; Jože Lampret, posestnik, Muljava; Anton Cvenkelj, posestnik, Ljubno; Robert Košar, veleposestnik, Sv. Bolfenk; Jože Poznič, posestnik, Gradišče; Ludvik Bajec, župnik, St. Janž; Ivan Kuntorič, posestnik, Mraševo; Ivan Stanovnik, poslanec, Horjul; dr. Jakob Mohorič, odvetnik, Ljubljana. Namestniki so: Karol Zaplotnik, posestnik, Letenice; Jože Strnad, posestnik, Dobropolje; Anton Lavrič, posestnik, Gora; Franc Černe, živinozdravnik, Ljubljana; Franc Borz, posestnik, Kamnik; Ivan Finžgar, posestnik, Breznica; Jožef Gale, župan, Trebeljevo; Franc Kobal, posestnik, Gabrijela pri Trziču; Ivan Šerbec, župan, Veliki Kamen; Martin Šteblovnik, posestnik, Rečica in Alojzij Strman, posestnik, Šmartno pri Litiji.

Občni zbor se je nato zaključil.

Pucelj še dalje za centralizem.

To nam je sicer znano, toda nismo pričakovali, da bo to sam priznal in še podčrtal.

Na Domoljubov članek: Veliki lažni Pucej, je bil namreč gospod minister tak divji, da je v besni jezi napisalo njegovo glasilo Kmetijski list nov članek, kjer zopet v zavesti, da sodnijsko nihče ne more preganjati, ponovil vse ogromne laži, ki so tako krepke, da se dajo z rokami prijeti.

Čujte in strmite: Kmetijski list dokazuje, da je SLS — centralistična in da je od začetka zahtevala — centralizem. Ali ima Kmetijski list svoje ljudi res že za zno-rele, da jih pita s takimi bedarijami. Skozl celo dobo po prevratu je Kmetijski list zmerjal našo stranko s separatisti, s protidržavnimi elementi ter se norčeval iz klerikalne avtonomije — skozi celo dobo — danes pa isti Kmetijski list hoče dokazati, da je bila SLS v tej dobi pravzaprav centralistična in da je ona vpeljala centralizem.

Kar pa nas zanima, je pa to-le: Kmetijski list piše: *Mi smo glasovali za vidovdanske stranko (gotovo je hotel reči: ustavo) in te svoje žrtve slovenstvu in državi se tudi danes ne sremujemo.*

Ja, čemu pa potem Pucelj zmerja SLS, da je centralistična, če je pa to edino prav, in če se on še danes ne sramuje, da je glasoval za centralizem! Čemu vse to ogročenje na dr. Korošca, če je le-ta — kakor kaže Pucelj — že pred volitvami v ustavnopravno skupščino bil za centralizem, ki je — kakor piše Kmetijski list — žrtev slovenstvu in državi in ki se ga Pucelj še danes ne sramuje. G. Pucelj, ali čutite, kako sami sebe po ustih udrihate.

Sicer je pa glavno za nas to-le: Pucelj je ponosen na centralizem in se ne sramuje, da je zanj glasoval. Njega ni sram, kljub temu, da je ta centralizem že požrl milijarde slovenskega slovenskega denarja, kljub temu, da ta centralizem drži in muči naše fante po macedonskih in albanskih kasarnah, da nam ta centralizem nalaga neznosno davke, jemlje bolnice in šole, uvaja kuluk, zanemarja naše kmetijstvo, povišuje trošarino itd. itd. Pucelja kljub vsemu temu ni sram, da je glasoval za centralizem.

G. Pucelj, ali ste še človek ali zverina? Ali se vam nič ne smilijo kmetje, ki bodo morali kmalu prodajati svoja živinčeta iz hleva, da bodo mogli plačevati centralistične davke, ali se vam nič ne smilijo naši fantje po Macedoniji, ali se vam ne smilj naš denar, ki ga razsipajo po Belgradu?

Ali se res hočete spričo tega trpljenja našega naroda in spričo našega gospodarkega propadanja še norčevati iz naših kmetov češ, mene pa ni sram, da sem glasoval za to propadanje, za to ropanje slovenskih milijard in celo imenujete to žrtev slovenstvu!

V vsako hišo „Domoljuba“!

Kdo ima pravico do skrajšanega roka?

Normalna službena doba (polni rok) traja po novem vojnem zakonu 18 mesecev za vse vrste orožja razen za mornarje, ki služijo 2 leti. Skrajšan rok pa je določen na 9 mesecev (prej 12 mesecev).

Pravico do skrajšanega roka imajo v smislu čl. 49 zakona o ustrojstvu vojske sledeči:

1. Dijaki, ki dovrše najmanj 6 razredov srednje šole, ako po devetih mesecih vojaške službene dobe napravijo skušnjo za rezervnega častnika. Kdor te skušnje ne napravi, služi 14 mesecev.

Bogoslovci, ki hočejo prevzeti duhovniško službo, služijo šest mesecev kot bolničarji.

2. V družinah, kjer se potrdi prvi sin, čigar oče še živi in če so ostali sinovi mlajši od 17 let, služi ta prvenec skrajšan rok, naslednja dva brata pa polni rok. Če pa ima prvenec nad 17 let starega brata, tedaj služita oba polni rok, tretji pa služi skrajšan rok.

3. Skrajšani rok služijo tudi oni, ki se sami hranijo, ali ki so samci ter so podedovali poljedelsko posestvo ali obrat, ki ga osebo obdelujejo ali vodijo.

4. Rekrut, kateremu sta v vojni od l. 1912 do 1920 padla ali umrla za ranami pridobljenimi v vojaški službi, dva rodbinska člana, služi tudi skrajšan rok. Ta določba velja do leta 1938.

Pripominjamo, da so take določbe o oprostitvah, kakor tudi nekatere druge, v zakonu nejasne. Zato priporočamo, da se prizadeti obrnejo v dvomljivih slučajih do pristojnega okrožnega poveljstva, ki bo gotovo radevolje pojasnilo vse nejasnosti.

Razgled po svetu.

V Nemčiji gre zmeda kar naprej. Marka pada tako grozno, kot bi nam niti pravljica ne mogla narisati. Kilogram kruha stane 10 milijard mark, sedaj so začeli tiskati bankovce po 100 biljonov mark ali če to zapišemo v štev.: 100.000.000.000.000. Marka je sploh neozdravljiva in je niti ne skušajo več dvigniti.

V Porenju, kjer so hoteli separatisti proglasiti rensko republiko, ki bi bila povsem neodvisna od Nemčije, se je načrt ponesrečil kljub podpori Francozov. Zakaj večina prebivalstva, ki je sicer zelo proti Berlinu, je vendar toliko državljubna, da ne pusti države razbiti, kar bi baš Francozi tako radi dosegli. Vendar separatistično gibanje še ni docela udušeno.

Z Bavarci se je berlinska vlada popet pobotala. Bavarci zahtevajo namreč več samostojnosti in večjo avtonomijo. Berlinska centralistična in republikanska vlada pa o tem ni hotela nič slišati in je odstavila generala Lossowa, ki je širil po Bavarski monarhistično gibanje v prid princu Ruprehtu, ki naj bi zopet zasedel bavarski kraljevi prestol. Bavarska vlada pa se ni udala

ter je postavila generala Lossowa kot poveljnika čet čez vse bavarske čete. Končno so se pobotali s tem, da je berlinska vlada obljubila dati Bavarcem več avtonomije.

Uprla se je tudi Saksonska (Nemčija je namreč sestavljena iz več držav, od katerih ima vsaka svojo vlado). Saksonska vlada je bila komunistična in je razpolagala celo s svojimi četami, takozvanimi proletarskimi stotnijami. Berlinska vlada je odredila, da se morajo te stotnije razpustiti. Saksonska vlada pa se je uprla. Zato je vkorakala zvezna državna armada v glavno saksonsko mesto Draždane, kjer je predsednika vlade odstavila in zaprla, postavila novo vlado, proletarske stotnije pa razpustila.

Francija vse to mirno gleda in težko čaka, kdaj bo Nemčija popolnoma razpadla. Vedno slabše volje pa postajajo Angleži, ki so z Nemčijo izgubili znaten trg za svoje izdelke. Zato brezposelnost na Angleškem zopet nevarno narašča, posebno pa še radi tega, ker Anglijo vedno bolj preplavljajo tovarniški izdelki iz držav z nižjo valuto, ker so cenejši. Zato postajajo Angleži nervozni, vedno bolj očito se kregajo na Francoze in sedaj delajo na to, da se skliče v Berlinu zopet evropska konferenca, na kateri naj se s pomočjo Amerike končno veljavno reši nemško vprašanje.

Na vsak način pa postaja nemška bolezzen nevarna za celo Evropo in lahko potegne vse evropske države v brezdanji gospodarski prepad.

Na Grškem se je začela agitacija za republiko. Kralja so nameravali odstaviti in proglasiti ljudovlado. Zarota pa je bila zankrat zadušena, zlasti ker sta Anglija in Jugoslavija povedali grški vladi, da kakšne spremembe državne oblike na Grškem ne bi molče prenesli.

V Bolgariji so v Sofiji trije neznanci napadli v stanovanju našega vojaškega pribočnika podpolkovnika Krstiča. Napad pa se radi previdnosti pribočnikovega sluga ni posrečil. Naša vlada je seveda radi tega pri bolgarski vladi ostro nastopila.

Na Turškem je sprejeta nova republikanska ustava. Za predsednika republike je izvoljen Kemal paša Zmagoviti. Glavno mesto je Angora v Mali Aziji. Pojavljajo se pa velike težave, ker po odhodu kristjanov nimajo nobenih delavcev na razpolago — ne poljedelskih, ne obrtnih. Zakaj Turek ne dela, delal je samo kristjan. Zato leže ogromna polja neobdelana in stroji stoje, ker se nihče ne razume nanje. Zato je vlada sedaj sprejela celo množico nemških delavcev in tudi Italijani se ji zelo vsiljujejo.

Gospodarski obzornik.

SPLOŠNE DOLŽNOSTI DAVKOPLAČEVALCEV V IV. ČETRTLETJU 1923.

I. Stanovanjski izkaz.

Do dne 30. novembra t. l. morajo vsi posestniki hiš v Sloveniji in v Prekmurju vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih davčnih oblastvih hišne stanovanjske izkaze, če so hiše dane v najem. Za v najem neoddana poslopja pa zaznamek prebivalcev takih poslopij. Tiskovine se dobivajo brezplačno pri vseh davčnih oblastvih in davčnih uradih.

II. Davek na poslovni promet.

Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na poslov. promet knjigo odpravljenega prometa (poleg trgovskih družb, zadrug itd. vsi obrati, katerih promet je presegal v letu 1922. vsoto 360.000 Din) in omenjenega davka za III. četrletje 1923 še niso odpremili, so dolžni odpremiti ga do 30. oktobra 1923 in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter s zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

III. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. novembra 1923 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. novembru 1923 prisilno iztirjavati in zračunavati poleg 6% zamudnih obresti še za opomin 4% terjanega zneska.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	29. okt.			2. nov.			5. nov.		
	K	v		K	v		K	v	
ameriški dolarji (eden)	—	—		337	—		340	—	
avstrijske krome (sto)	—	—		—	49		—	49	
češko-slov. krome (ena)	—	—		—	9 88		—	13 92	
angleški funti (eden)	—	—		—	—		—	—	
francoski franki (eden)	20	08		20	40		—	—	
italijanske lire (ena)	—	—		—	15 28		—	15 40	
bolgarski levi (eden)	—	—		—	3 12		—	—	
nemške marke (sto)	—	—		—	—		—	—	
rumunski lei (eden)	1	60		—	—		—	1 64	
švicarski franki (eden)	—	—		—	61		—	61 52	
poljske marke (sto)	—	—		—	—		—	—	
mažarske krome (sto)	1	40		—	—		—	—	

g Anglija nas terja. Belgrajska vlada je dobila te dni od angleške vlade poziv o plačanju dolgov Angliji, sklenjenih pred vojno in v teku vojne. V ministristvu zunanjih zadev, v oddelku za izvrševanje mednarodnih pogodb, je izgotovljen večji referat o vprašanju angleških dolgov. Poročilo se bo predalo te dni ministristvu zunanjih del, ki naj potem odgovori angleški vladi.

CENE.

g Vinski trg. Cene na debelo v raznih pokrajinah so bile zadnje dni nastopne: V Šibeniku in okolici med 3.50 do 3.75 Din, na otoku Visu med 6.25 do 7.06, v Banatu mošt med 1 do 2 Din, vino do 3 Din po kakovosti, v Srbiji 2 do 4.50 Din po kakovosti za liter. V Sloveniji so cene zelo različne in še niso ustaljene.

g Kriza na banatskem vinskem trgu. Iz Vršca poročajo, da je kakovost letošnje

ga vina v tamošnjem okolišju sicer jako dobra, vendar pa ni prav nikakih kupcev. Mnogi vinogradniki, ki so imeli z vinogradi velike stroške, se nahajajo v kritičnem položaju. Prej se je š prodalo nekaj starega vina po povprečno 2 Din za liter, slabše vrste tudi mnogo ceneje, po novih vinih pa kljub priznanju dobre kakovosti ni povpraševanja.

d *Uvoz vina.* Letos se je v našo državo uvozilo 100.000 hl tujih vin. Naša vina se pa po kletah kisajo in ne najdejo odjemalca.

ZIVINA.

g *Cene živini.* Zagreb, dne 29. oktobra: Dogon sreden v primeri s prejšnjimi letnimi sejmi. Ponudba velika. *Cene živini* so *znatno padle* radi zastoja v izvozu, ki je oslabele radi naših previsokih cen. Dalje pa je radi slinovke v zagrebškem okolišju zabranjen izvoz žive živine v Avstrijo, kar posebno upliva na slabljenje cen goveji živini. Cene za kg žive teže (v oklepajih cene prejšnje srede): voli bosanski I. vrste 11.25 do 12 (12.5 do 13), II. druge vrste 9.50 do 11 (10 do 11), III. vrste 8 do 9, živina za klobase 6 do 7 (8), voli domači I. vrste 13.75 do 14.50 (13.50 do 15), II. vrste 12 do 13 (11.25 do 12.50), III. vrste 10 do 10.50, biki 12.50 do 14, krave I. vrste 12 do 13, II. vrste 10 do 11, III. vrste 7.50 do 8, mlada živina 13 do 15, teleta 20 do 20.50 do 21.50 (21.50 do 23.75), svinje sremaske debele 27 do 28 (27 do 28), domače debele 25 do 25.75, suhe 22.50 do 23.75 (22.50); proti koncu so cene oslabele na nižje.

g *Izvoz naše živine v Italijo* je na podlagi podatkov poljedelskega ministrstva v zadnjem mesecu narastel za 25 odstotkov.

g *Izvoz naše živine na Bavarsko.* Po poročilu ministrstva trgovine in industrije je bavarska vlada sklenila, da se uvede posebna uvozna taksa za klavno živino, ki bi se uvažala na Bavarsko iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, iz Češkoslovaške, Rumunije, Madžarske in Avstrije. Uvozna taksa znaša 5000 mark za govedo in 1000 mark za vsakega prašiča ali ovco.

PROMET.

g *Za železniški izhod Slovenije na morje.* Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je podnesla direkciji za gradnjo novih železnic prošnjo, v kateri prosi, da se transiranje proge Kočevje—Črnomelj—Vrbovsko in proge Št. Janž—Sevnica, ki se je svoječasnno uknilo, zopet stavi na dnevni red ter da se izposlušuje za to potrebni krediti.

g *Železnica Rogatec—Krapina.* Kakor javljajo iz Beograda, bo vseboval državni proračun za prihodnje leto med drugim tudi postavko za izgradnjo železniške proge Rogatec—Krapina. In tako bo končno vendar ugodno rešeno vprašanje direktne železniške zveze hrvaškega Zagorja s Slovenijo. Z izgradnjo odeska Krapina—Lupinjak dobi zdravilišče Rogaška Slatina zvezo z Zagrebom in dalje na vzhod, Zagreb pa dobi drugo progo s Slovenijo sevrno od Grobelna.

RAZNO.

g *Pridelek krompirja na svetu.* Po podatkih mednarodnega instituta za poljedel-

stvo se je letos pridelalo 655 milijonov meterskih stotov napram 801 milijonom v preteklem letu. Podatkov za našo državo še nimamo.

g *Koliko pridelajo Črnogorci?* Najsiromašnejša je brezdvomno Črna gora glede produkcije hrane za ljudi in živino. Na 58.650 ha obdelanega polja se pridelala 10.208 met. stotov pšenice, 1214 met. stotov jare pšenice, 6640 met. stotov ječmena, 5500 met. stotov rži, 1120 met. stotov krompirja. Ostal pridelek je neznan. Ako bi živeli Črnogorci popolnoma skromno, bi se s svojimi lastnimi pridelki mogli preživeti krog pol leta.

g *Nova tvornica za železno drobnino.* Trgovca A. Tršan na Jesenicah bo v kratkem otvoril svojo na novo zgrajeno tovarno za železno drobnino. Izdeloval bo vse vrste železnih postelj in drugo sobno opremo iz železa, nadalje vse vrste železnih peči, žebličke za crtanje (Reisnägel), sponke za papir, rinčice ter kljukice za čevlje in razno drugo drobnarstvo.

g *Rudnik Huda jama.* Rudnik Huda jama je eden najbolj nevarnih rudnikov Trboveljske premogokopne družbe. Voda in plin sta delala težave, da je bilo opasno slediti ogromnim žilam. Pred kratkim pa se je vendarle posrečilo rudniškemu nadzorniku inž. Klocu prodreti v najnevarnejše jamske prostore, ki so bili napolnjeni z vodo in plini, in je pri tem naletel na izdatna ležišča premoga, ki je izborne kakovosti. Upati je v najkrajšem času na živahen razvoj tega obrata.

NE SAMO ob slovenskih pojedinah, ampak v petek in svetek naj kuhajo naše gospodinjice »PEKATETEC«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo. Zahtevajte povsod našo domačo Kolinsko cikorijsko, izvrsten pridelek za kavo.

Čevlje kupujte samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloge Ljubljana, Breg 20. nadrobno tudi Aleksandrova cesta.

Tedenske novice.

SHOD V VELESOVEM.

Dne 11. t. m., to je v nedeljo, se vrši shod v Velesovem in sicer popoldne ob 3. uri pri Godelmanu. Poroča poslanec Brodar. Vabi se k obilni udeležbi.

d *Podružnica Zupanske zveze za novomeški okraj* ima občni zbor 12. t. m. točno ob enajstih dopoldne v Rokodelskem domu v Novem mestu. Vse naše gg. župane in občinske odbornike prosimo, da se obnega zboru, ki se 22. oktobra t. l. radi premale udeležbe ni mogel vršiti, gotovo udeležijo. — Načelnik.

d *Koledarček Jugoslovanske kmetске zveze za leto 1924* je ravnokar izšel. V petih letih se je ta koledarček popolnoma udomačil med našim kmetjskim prebivalstvom in vsak član JKZ ga ima vedno pri sebi, ker mu vsak hip dobro služi. JKZ pa skrbi tudi za to, da je njen koledarček vsako leto boljši in sicer tako glede vsebine, kakor tudi glede oblike. Poleg navadne koledarske vsebine ima letošnji koledarček poročilo o delovanju JKZ in celo vrsto za dobrega gospodarja potrebnih navodil

in člankov. Tako so med drugimi navodila zatiranje sadnih škodljivcev, za pravilno obdelovanje polja in pravilno krmljenje, za pomoč pri porodih živali, za zdravljenje domačih živali, za prvo pomoč ponesrečenim ljudem in mnogo drugih. Posebno praktična in poučna je razpredelnica za pravilno in pravočasno sajenje raznih domačih rastlin. Poleg še drugih važnih, kratkih in poučnih stvari ima koledarček tudi dosti praznega papirja za zapisovanje. Koledarček ima letos nekoliko večjo obliko, boljši papir in boljšo trdnješo vezavo. Kljub temu pa je cena koledarčku prav nizka, tako da si ga bo lahko nabavil vsak kmetovalec in vsak prijatelj naše SKZ. Naroča se pri JKZ Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje.

d *Našim pristašem.* Pucelj je odredil, da naj se po vseh kranjskih oštarijah začno na debelo trositi laži in hujskanja zoper SLS. Zakaj bremena, ki nam jih nalaga Puceljev centralizem, tako tiščé, da bi ucelj za vse na svetu rad zabrisal svoje Judeževo izdajstvo nad slovenskim kmetom s tem, da je glasoval za centralizem. Zato na eni strani skuša olupšati svojo hudobijo, na drugi strani pa je naročil svojim oštarijskim priganjačem, naj govorijo, da je SLS kriva — centralizma. In oštarijski samostojneži to pridno izvršujejo. Značilno pa je, da se naših mož, ki nekaj vedo, ne lotijo, ker se jim ne upajo lagati tako očitno v obraz, pač pa neprestano pridigujejo takim, ki so manj poučeni. Zato naročamo našim pristašem, naj zasledujejo te Puceljeve lažnike in jih povsod do dna razkrinkajo.

d *Dr. Gregor Žerjav je strašno ogorčen nad našo ugotovitvijo, da je ob prevratu liberalni gerent Humer na Jesenicah kradel državno blago kot sraka in da je bila preiskava pod liberalno vlado ustavljena. Mi to danes vzdržujemo in še pristavljamo, da ni kradel samo Humer, temveč še cela vrsta drugih odličnih gorenjskih liberalcev, ki so zelo navdušeni »Jutrovcic. Kradli so tako na debelo, da jim še danes ni treba delati in žive na račun tistega blaga. — Kar se pa tiče majorja Žerjava, smo se pa informirali in smo zvedeli, da majorja takrat ni bilo na Koroskem in zato svoje poročilo o konjski aferi s tem popravljamo.*

d *Še psovke, s katerimi nas zmerjajo, moramo plačati!* Belgrajski Pucelj-Zerjavov centralizem je že lansko leto sprejel zakon, da se mora ves sirotinski denar cele države nalagati v hipotekarni banki v Belgradu. Ta banka daje posojila samim Belgrajčanom, da si zidajo krasne palače. V zadnjem času pa je iz te banke dobil posojilo na majhne obresti časopis »Politikac«, ki nas Slovence zelo navdušeno psuje in zmerja. Tako moramo po zaslugi Pucelj-Zerjavovega centralizma celo blato, ki ga bratje v Belgradu mečejo na nas, s lastnim denarjem odplačevati. Vsi v smrt za Pucelja in njegov centralizem!

Gazela - milo

je najboljši domači izdelek.
Dobi se v vsaki trgovini.

d Cvetka iz Pucelj-Zerjavovega centralizma. V proračunu ministrstva za zdravje je določeno, da se takse po slovenskih in hrvatskih bolnišnicah zvišajo, Srbi pa se bodo še vedno brezplačno zdravili v državnih zavodih — to se pravi: mi bomo plačevali. G. Pucelj, to je tudi zasluga Vašega centralizma, ki »se ga ne sramujete«, kakor pravi »Kmetijski list«.

d Občni zbor Slov. kršč. soc. zveze v Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 15. novembra t. l. v Akademskem domu v Ljubljani ob pol desetih dopoldne. Pozivljajo se vsa včlanjena društva in organizacije, da pošljejo na občni zbor gotovo vsaj po enega zastopnika z legitimacijo društvenega odbora, ki ga opravičuje za glasovanje. Zastopniki društev, ki pridejo na občni zbor, imajo pravico do polovične vožnje v dneh 14., 15. in 16. novembra (doma kupijo cel listek do Ljubljane, pri občnem zboru dobe potrdilo prisotnosti, s tem potrdilom in doma kupljenim listkom se vozijo 15. in 16. novembra brezplačno domov. Listka torej ne smejo oddati pri izstopu v Ljubljani).

d Celo množico novih generalov je imenoval vojni minister. Med temi seveda ni nobenega Slovenca niti Hrvata. Sami Srbi! Pa kakšni! Mnogi niti pojma nimajo o vojaškem znanju, pač pa so navdušeni pripadniki Pašičeve «Bele roke». Ti generali nas stanejo milijone. Pucelj je lahko ponosen, ker njegov ljubljani centralizem poganja take cvetke in rodi take sadove.

g Povpraševanje po dinarju v inozemstvu. Po poročilu našega trgovskega atašca na Dunaju je na tamošnji borzi povpraševanje po velikih količinah dinarja. Vzrok povpraševanja je v tem, ker kaže dinar v zadnjem času stalnejšo vrednost. Brnska Živnostenska banka, ki ima podružnico na Dunaju, je iskala od našega dunajskega poslanstva velike vsote dinarjev, za katere bi plačala 8 odstotne obresti. Opaža se, da tudi drugi tujci povprašujejo po dinarju na dunajski borzi. Po mišljenju naših finančnih krogov bo tako stanje na dunajski borzi trajalo tako dolgo, dokler bo pri nas trajala izvozna sezona.

d Žalostna slika iz Črne gore. Belgrajski listi prinašajo pisma iz Črne gore. Ta pisma so živa slika prokletstva, ki ga dan zadnem prinaša nad državo Pucelj-Zerjavov centralizem. Slika te dežele: Nič se ne dela, ker nastajajo od dne do dne za vsako delo težje zapreke. Promet je razbit in brez vsake varnosti, trgovina je popolnoma zaostala in ubito je tudi gospodarstvo. Domača živina je že skoraj iztrebljena, oblast ne razume ne svojih dolžnosti, ne potrebe in zahtev Črne gore. Organi, ki jih tja pošilja, so korumpirani in nesposobni. Šola propada in tudi sodišča padajo na vedno nižjo stopnjo. Prebivalstvo ropajo hajduki, in vojska poje še tisto malo hrane, kar se pridela po kamenitih hribih. Kjer so vasi skupaj, tja hajduki ne pridejo, kjer so pa naselbine raztresene, tam pa ljudje samo tedaj lahko živijo, če so s hajduki v dobrih odnosih. Kjer hajduki oropajo vas, gorje vasi in prebivalcem. Za hajduki namreč pride vojska, ki poje in pobere vse, kar najde, potem pa se zopet vrne v kasarne. Za

vojsko pridejo seveda zopet hajduki. V celi pokrajini je na tisoče vojakov, orožnikov, policajev, uradnikov, špijonov, a nevarnih hajdukov komaj kakih trideset, a jim vendar nihče ne more do živga. Narod se izseljuje, veliki del pa umira vsled pomanjkanja in pa po zaporih. Črna gora polagoma izumira. Oblast s silo trga Črno goro od??

d Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Celju, hotel »Beli vol«, I. nadstropje daje članom Slov. ljudske stranke informacije in pojasnila v davčnih, vojaških, obrtnih, trgovskih, pravnih, šolskih, zapuščinskih, občinskih, pokojninskih in raznih drugih zadevah. Nudi posredovanje in pomaga vlagati razne prošnje, pritožbe in prizive, kakor prošnje za dopuste, za odpust oziroma skrajšanje vojaške službe, razne prošnje za koncesije, potne liste, državljanstvo pravico, prošnje za povrnitev stroškov, odpust odnosno zmanjšanje globe, za razne podpore, penzije, nadalje posreduje v vseh društvenih in organizacijskih zadevah itd. Člani, obračajte se v vseh zadevah na naše tajništvo v Celju!

d Zadrúžna šola se otvori letos zopet na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. Vpisovanje se vrši dne 3. nov. t. l. od 9. do 11. ure dopoldne. Sprejemni pogoji: dovršena ljudska šola, starost 16 let. K vpisovanju je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo in vpisnino 10 Din. Šolnine ni nobene. Pouk se vrši vsak delavnik od 2. do 7. ure zvečer. Zadrúžna šola traja od 3. nov. 1923 do Velike noči 1924. V slučaju prevelikega števila priglašencev imajo prednost kmetijski možje in fantje, ki ne nameravajo iskati služb. Podrobnejše informacije daje ravnateljstvo.

d Iz Bolgarije je pribežalo v našo državo mnogo beguncev, ki jih bolgarska vlada preganja radi njih zemljoradniškega ali komunističnega mišljenja. Pri nas jih uporabljajo kot delavce na novo se gradečih železniških progah.

d Vreme v letošnjem poletju od marca do oktobra je bilo tako: Marca 27 lepih in 4 deževnih, aprila 14 lepih in 16 deževnih, maja 24 lepih in 7 deževnih, junija 15 lepih in 15 deževnih, julija 22 lepih in 9 deževnih, avgusta 25 lepih in 6 deževnih, septembra 20 lepih in 10 deževnih, oktobra 26 lepih in 5 deževnih dni. Skupno je bilo 173 lepih in 72 deževnih dni, torej za 101 dan več lepih kot pa deževnih dni.

d Čudno vreme. V južnih krajih naše države je vladala te dni velika vročina. Grmelo in bliskalo se je kot poleti. V neki vasi pri Banjaluki je strela udarila v neko gostilno, vaškemu starešini, ki je stal ob vratih pa je sezula čevelj in ga vrgla več metrov daleč, njega samega pa tako poškodovala, da je med potom v bolnico umrl.

d Milo zimo napovedujejo vremenski preroki. Sklepajo to iz tega, ker na pticah in gozdnih živalih še ni prav nič opaziti, da bi se pripravljale na zimo.

d Varanje in odiranje izseljencev. Priseljenci v Zedinjene države Amerike, zlasti novinci, so izročeni radi nepoznanja razmer in angleškega jezika odiranju raznih prenočišč, izvoščkov in navadnih sleparjev.

Pogosto se jim tudi ponujajo v nakup delnice slaboidočih podjetij ali celo takih,

ki sploh več ne obstoje, vobče delnice brez vsake vrednosti. Prav tako se ponujajo v nakup zemljišča, neoprabna za poljedelstvo, odnosno za stavbne svrhe (močvare, silna oddaljenost od železnice, nerodoviten svet), kar kupuje nepoučeni tujec, ne da bi preje ogledal.

Za zaščito proti takim prevaram obstoji v New Yorku »Council of Immigrant Educations« (odbor za pojasnila priseljencem), 244 Madison Ave, New York City, ki skrbi za to, da se po možnosti prepreči izkoriščanje priseljencev.

d V Komendi se bo vršil v nedeljo dne 11. novembra zadrúžno-gospodarski izobraževalni tečaj. Predavanja so v društveni dvorani po jutranji maši o zadrúžni zavesti, popoldne ob treh o važnosti, o socialnem in vzgojnem pomenu zadrúžništva za slovenski narod. Obakrat predava g. dr. Basaj iz Ljubljane. Vabljeni ste vsi moški in ženske, zavedajmo se, da le v samopomoči, v zadrúžništvu je naša rešitev.

d Velika poplava je te dni povzročila v Banatu 12 milijonov kron škode. Uničila je veliko polja.

d Zage in mlini po Macedoniji morajo — če hočejo obratovati — plačevati gotove svote »zelenemu kadru« oz. hajdukom, ki se skrivajo po gorah in gozdovih. — No, pri nas ta »zeleni kader« stanuje kar po davkarijah. — Na vsak način pa centralizem izvrstno vlada.

d Nastavljena past. Posestniku Antonu Jenko iz Gorenjevasi št. 3. pri Retečah je neki zlikovec nastavil v butare (drva) vojaško puško s tremi naboji in sicer z odprtim in nategnjenim petelinom. Puška je bila prav tako dolga, kakor butare, ker ji je cev odpilil. Nastavljena je bila v vrhnji butari in sicer je bila skozi petelina vtičnjena neka palica tako, kdor bi butaro odstranil, bi dobil strel v prsa. Slučajno je pa Jenko tam okrog nekaj iskal, posvetila se je cev v butari, katero je potem previdno odstranil in tako nesrečo preprečil. Jenko je naznanil zadevo orožništvu, katero je vzelo dotično puško, in dolžnost orožnikov je, da zločinca izsledijo. Gre najbrž za kako maščevanje.

d Liberalni učitelj — morilec. V Brezjah pri Mariboru je učiteljeval Maks Zemljčič, ki je večkrat rad pregloboko gledal v kozarec. Kot liberallec je ljudem nagajal, kjer je mogel in jih sodnijsko preganjal. Nekoč si je izposodil pri ženi zidarskega mojstra Kotnika 2000 Din. Ker jih ni vrnil, so ga šli rubiti. Zemljčič pa je pograbil za revolver, eksekutor je ubežal, Kotnik, ki je bil z njim, pa se je nataknil na kljuko večnih vrat, v tem je pa počil strel in zadel nesrečnega mojstra v srce.

d Veliki gozdni požari divjajo v državnih gozdovih v Macedoniji. Suho jesensko vreme ter nastlano listje po tleh pospešuje požar. Sumi se, da zažigajo hajduki.

d Vlomili so tatovi v cerkev v Trzinu. Razbili so nabiralnik in pobrali, kar je bilo v njem. Veliko ni bilo. Kelih v tabernakelju, ki so ga odprli, so pustili.

Zahvala. Podpisani se najlepše zahvaljujem »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani« za točno izplačano zavarovano vsoto. Ta domač zavod vsakemu posestniku prav toplo priporočam. — Ivan JERAJ, posestnik v Smedniku št. 1, Gorenjska 7019

d Katol. izobr. dr. v Ratečah pri Škofji Loki priredi na Martinovo nedeljo 11. nov. ob 8. pop. krasno igro »Miklova Zala« (7 slik) po novi Bajukovi dramatisaciji. Igra se prvič na novem moder-no prirejenem odru ob novih krasno poslikanih kulisah. Drama je izvrstno naštudirana, igralci že pretzkušene moči. Ker bo gotovo velik naval, zato se igra prihodnjo nedeljo dne 18. nov. ob isti uri ponovi. Zapomnite si pa, da je pričetek vsakokrat točno ob 8. uri in da je med igranjem vstop pre-povedan, da se ne motijo ne gledalci ne igralci.

d Požar je uničil dne 24. oktobra ko-zolec posestniku Jožefu Stare v Babni Go-rici. Zažgala je lokomotiva. Škoda je ve-lika. Zahvaljujemo se vsem laverškim in škofeljskim gasilcem ter vsem drugim lju-dem, ki so prihiteli pravočasno na pomoč, da se ni ogenj razširil.

d Zidarški oder se je podrl pri stavbi hiše trboveljske družbe v Ljubljani. Zi-darji so padli 8 m globoko in so bili trije ranjeni.

d Kmetska vojska. V Obudovacu v Bo-sni blizu Brčke ob Savi se je odigrala ob priliki zadnjega velikega sejma prava kmetska bitka. Dve vasi in sicer: Obudovac in Gornji Žubac, ste se že prepirali dalje časa radi piškavih 10 D. Teh spornih 10 D je bil dobiček, ki se je na nesrečo porodil pri takozvani igri »prtenjek« in ga je hotela imeti vsaka od teh dveh vasi zase. Prebi-valci obeh vasi so živeli v hudem prepiru ter sovraštvu že celi dve leti. Na sejmju v Obudovacu pa je prišlo do ponovnega pre-pira radi 10 D, iz prepira se je razvil pre-tep z noži, palicami ter plankami. Pretepa se je udeležilo 300 kmetov iz obeh vasi. Fi-nančna straža je poskušala razmiriti prete-pače, a so se vsi obrnili proti njej in težko ranili dva finančarja. Kmetje so se nato na-prej topli, dokler ni prišlo do utrujenosti na obeh straneh in do umika v oba vaška tabora. Radi te krvave kmetske vojske je zaprtih zelo veliko pretepačev.

d V vinu je utonil v Antunovcu pri Vi-rovitici neki hlapec, ki je v veliki kadi tla-čil tropine. Pogreznil se je v brozgo in pre-den je prišla pomoč, je utonil.

d Vnovič opozarjamo na knjigo: Zgo-dovina domžalske fare (spisal Fr. Bernik), ki mora s svojim prijetnim in izčrpnim pripovedovanjem zanimati ne samo vsakega Domžalčana, temveč vse okoličane od Ljubljane do Kamnika. Knjiga stane 60 dinarjev, ne pa kot smo zadnjič pomotoma javili, 40 Din. Poština se plača še povrh. Naroča se pri župnem uradu v Domžalah.

d M. M. M. Dopisov, kjer se opisujejo posamezni igravci, kako so več ali manj povoljno rešili svoje vloge, ne moremo priobčevati, drugače bo cel Domoljub poln samih Janezov in Majd in Zal itd. Oprosti-te zatorej.

d Zahvala. Vsem dobrim sofaranom, ki so mi ob požaru mojega gospodarskega poslopja prisko-čili na pomoč s krmo, lesom, denarjem in delom, se skreno zahvaljujem. Bog povrni! Zahvaljujem se gasilnicam društvoma iz Begunj in Hlebec za požrtvovalno gašenje. Njima se imam zahvaliti, da požar ni uničil še ostalega. Končno izrekam za-hvalno zavarovalnici »Rosija Fousier« za kulantno in hitro likvidacijo škode in izplačilo zavarovalne. V Begunjah pri Lescah, 1. nov. 1923. — Marijeta Rakovec (Lebar).

TRZIC.

V nedelje, 11. nov. igra Jožefovo društvo za žrliško okolico — Križ, Kover, Sv. Katarina — pre-lepo igro »Duše«, začetek ob 8. uri pop. v »Ka-šem Domcu«.

Širom domovine.

ROVTE NAD LOGATCEM.

Pri nas se vrše v nedeljo dne 18. t. m. občinske volitve. Dolžnost zavednega občana je, da se volitve udeleži.

Na volitvah bosta dve skrinjici, naša bo to pot na drugem mestu. Kdor bo na listo samih naših hmež in za spremembo pri občinski upravi, bo vrzel v drugo skrinjico.

Z DOBROVE PRI LJUBLJANI.

Na vernih duš dan s jutraj je smrtni angel utra-gal na gredi življenja prav mlad evet: Urška Ku-šar s Supice, še ne stra 17 let, je umrla. Dolga bo-lezen in trpljenje sta ji gladila pot v večnost. Bila je tudi članica podružnice Jugosl. Matice na Do-brovi. Naj mirno spava! Njenim sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

DOBROVA PRI LJUBLJANI.

Tukajšnje slov. kat. izobraževalno društvo je obhajalo v nedeljo kot spomin na neodrešene brate in njih satiranje lepo uspelo prireditve v stari šoli. G. kaplan je kot predsednik društva pojasnil bečo in težak položaj Slovencev pod italijanskim jarmom. Po govoru je sledila lepa Gregorčičeva deklamacija »Naš čelnič otmimo« in kot zaključna točka je bila igra Zaklad. Pripomniti moramo še, da pri tej prireditvi ni bilo niti enega izmed od-bernikov dobrovske Jugoslovanske Matice. Zal nam je, ker tisti, ki bi morali biti prvi, pa niso niti zad-nji. — Dobrovčan.

STRUŽE.

V nedeljo dne 21. t. m. smo imeli pri nas krasno uspešno protestno shorovanje proti italijan-skemu nasilju. G. župan A. Pogorelec je otvoril shorovanje in v jedrnatih besedah razstreljal pomen shorovanja, nakar je podal besedo g. nadučitelju Maksimiru Rozmanu, ki je opisal nezaslišanosti, ki se gode našim tužnim bratom in sestram okraj naših državnih meja, od počima Narodnega doma v Trstu, preko hrnskih zastolnih ceremonij, pre-ganja naših duhovnikov in učiteljev do ukinitve slovenskih šol in slovenskih časopisov. Na koncu svojega izbranega govora je predlagal primerno re-solucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

ŠT. VID PRI LUKOVICI.

Nodoslednosti v odlokih ministra prosvete. Pod tem naslovom se zgraža belečnik v »Jutrnc«, glede odloka ministra prosvete v Belgradu s tem, da je potrdil odlok višjega sveta v Ljubljani v teje zadevi: Krajni šolski svet v Št. Vidu je prepovedal vporabo šolskega poslopja pevskemu društvu »Zar-jac« na Brdu. Pevsko društvo je vložilo — prisiv na okrajni šolski svet v Kamnik in jim je ugodil, ker sta kolovodji sokolske pevskega društva gg. Pahor in Knez. Sklep krajevnega šol. sveta je bil razveljavljen češ: da krajni šolski svet ni več pri-stojen prepovedovati kakemu političnemu društvu vporabo šolskega poslopja. Višji šolski svet je pa ugodil prisivu krajevnega šolskega sveta, ker je uvi-del, da ne gre več za prosveto, marveč za zgolj po-litično delo. Hudo razjarena sta se pritožila milost-ljiva gospoda v črtilci na ministrstvo prosvete v Belgradu, s polnim upanjem, da se jima ugodi. — Priziv pa je došel nazaj odbit. Dopisnik »Jutrnc« se sedaj zgraža, češ da je izdalo ministrstvo prosvete odlok, da se naj učitelstvo udelejuje več na prosvetnem polju izven šole. Mi pa ne vidimo v teh dveh odlokih nobenega nasprotja. Sola naj bo za vsakega kršćanskih in dobrih državljanov, ne pa za sokolska društva.

IZ BREZNICE PRI ŠKOFJI LOKI.

Tudi v našo vas je posegla smrt s svoje ko-ščno roko in odtrgala evetke v starosti dvaindvaj-set let Francko Dolinar, da jo presadi v rajski vt. Bolehala je nad eno leto, na god Vseh svet-nikov svečer pa je Gospod poklical to svojo nevetno k sebi, da ji da večno plačilo. Počivaj mirno, draga Francka!

V ŠT JERNEJU

je bila plenarna seja K. Z. dno 28. okt. Napravili so se tite sklepi: Odobravajo taktiko Jugosl. klu-ba, ter mu izražamo zaupanje. Zahtevamo, da se odpravi kontumac živine za polit. okraj Krško. JKZ

naj nas o tej zahtevi podpira in stori vse, da se kontumac omeji le na tiste vasi, kjer so se ugotovili slučajni kuge. Odpravi naj se prijava vina od strani producentov. Prihodnjo kimo bomo priredili, če bo le mogoče, gospodinjstvo tečaj kakor tudi po-skrbeli za strokovna predavanja iz kmetijskega in živinoreje. Zahtevamo, da občinski odbor naloži primerno občinsko doklado na vino in vinski mošt, ščitijo pa naj se kmetje. Naša K. Z. prav pridno deluje.

IZ GORENJEGA LOGATCA.

Slavnostno so naši liberalci v zadnji številki »Domovine« objavili svoje kandidatno listo, katera »jamčje za dobro gospodarstvo. Da je cel dopis sa-ma gola laž, o tem ne bomo veliko razpravljali, tudi ne bomo odgovarjali »Domovinu«, temveč pi-šemo radi javnosti, da spozna ljudstvo liberalne laži. — Na sedmem mestu smo opazili kot kandi-data tudi gosp. Alojzija Gostiša, veleposestnika v Gor. Logatcu. Liberalci so res postavili g. Gostišo v kandidatno listo, to pa brez njegove vednosti. Takoj, ko je g. Gostiša zvedel za svojo kandida-turo, je vzel pero ter sporočil dne 30. oktobra kra-jevni organizaciji za sodni okraj logaški JDS svoj izstop ter zahteval izbris iz liberalne kandidatne liste. Istega dne se je gospod Gostiša tudi podal na okrajno glavarstvo, kjer je predložil dopis z za-htevo, da ga okrajno glavarstvo črta kot kandidata iz liberalne liste. To je dejstvo. — Sedaj naj razvi-dijo naši volilci, na kakšni podlagi so sestavili kandi-datno listo naši liberalci, ko poročajo v »Domov-inie, da je bila njih kandidatna lista enoglasno sprejeta, takoj po predložitvi pa zahtevajo kandi-datje izbris svojega imena.

In na tako klerikalno listo je dal svoj podpis tudi nevtralni Modie, vzdihujejo liberalci v »Do-movinic. Nadalje tudi: »Po tej poti ne pride Modie do častnih mest, ker liberalna smaga je gotova.« — S tem stavkom je dovolj razvidno liberalni značaj. Njim ne gre za dobro gospodarstvo, za blagor ob-čine, temveč predvsem za častna mesta. Zato tudi vsi liberalci kandidirajo le za častna mesta, ne pa za povdigo občine in za dobrobit občinarjev. Ven-dar enkrat se je liberalizem izdal, kakšne cilje ima. Liberalizmu so samo korita dobrodošla, zato se vedno s vso močjo bori za častna mesta — za ko-rita. Liberalni dopisnik je vendar razkrinkal libe-ralni štab in njegove namene. Sedaj žele razvidimo Gorenjologatčani, da so bili liberalci pri vsakih vo-litvah kot besni in to le iz razloga, da pridejo do častnih mest — do korit. Kakor liberalci v naši ob-čini, tako tudi drugod ne hodijo za stranko ne iz razloga, da bi ljudstvu pomagali, temveč da pri-dejo do častnih mest. Kakšna častna mesta jim bo-dejo volilci pri volitvah preskrbeli, o tem je že povsem gotovo, zakaj liberalizem dela račun brez krčmarja, akoravno so skoro vse krčme v liberal-nih rekah. Liberalni magnatje so si lahko v svesti, da niti treni pristajati JDS stranko ne dopustijo, kaj šele klerikalni, da bi nam spet županoval tujec. Dovolj smo bili pod teroristične komande skoro četrtsotletja pod tujcem Punčuhom in da bi nam sedaj liberalni štab spet postavil za župana, kakor je sklenil, tujea notarja, da bi nas tudi ta strahoval, tega ne bomo več trpeli. Volilci so o tem že do do-brega poučeni in hvaležni dopisniku v »Domovinic, za njegov odkrit šlaček, v katerem povdarja, da li-beralci kandidirajo za častna mesta. — Da še na-tančneje razkrinkamo ljubosen liberalcev do ljud-stva, evo še eno: Davčni upravitelj g. Jenko ima v najemu stanovanje v Riharjevi hiši. Najemnine za to luknjo je zahteval Rihar 800 kron mesečno. Ker mu je Jenko omenil, da kot državni uradnik pri vsaj dobri volji ne more plačati tako visoke najem-nine, ga Rihar nahruli s temi-le besedami: Če ne morete plačati, zakaj pa študirate hčerko v Ljub-ljani? — To je tudi dejstvo. Iz tega se tudi razvidi magnatova naklonjenost, osobito še iz razloga, ker je g. Jenko povsem mirna in mekasta oseba, ker mu je valed tega pok. Riharjeva mama bres Jenkove prošnje iz lastnega nagiba nakazala stanovanje. — Na ta nekorekten nastop Riharjeva proti uradniku v današnjih časih, ko vlada nezmoena draginja, da očita uradniku, ki skoro niti izobrasbe ne more nu-

**Uničujte
podgane z ratolom!**

Dobiva se v lekarnah, drožerijah in pri oddelku RATOL-VETERINARIJE kem. d. d. ZAGREB, Frankopanska 18. Telefon 19-77.

diti svojemu otroku vsled slabe plače, bi bilo umestno, da se tudi celokupno uradništvo zavzame za kandidatske liste »Slovenske ljudske stranke in vsak namešteneec odda krogljico v prvo skrinjico. — Naši kandidati so same treznomisleče, nesebične, pozitivne, delovne, neomdelevane osebe. Njih cilj je v prvi vrsti povzdiga občine in nuditi pomoč občanem. Da je kandidatna lista pravilno in s soglasjem vsakega volilca sestavljena, objavljamo imena:

Odborniki: Frane Istenič, Gor Logatec; Fran Sajovic, Gor Logatec; Jernej Dolenc, Gor vas; Andrej Modic ml., Gor. Logatec; Frane Albreht, Kalce; Frane Tomazin, Gor. vas; Vinke Ambrožič, Gor. vas; Anton Nagode, Gor. vas in Jernej Rupnik, Gor. Logatec

Namestniki: Matevž Pršar, Gor. vas; Frane Mlevicar, Gor. vas; Anton Rupnik, Kalce in Matija Kogej Gor. vas.

Imena teh mož nam dokazujejo, da so vsi stanovi razen magnatov zastopani iz vseh treh vasi. — Ti možje nam jamčejo mir, pomoč ljudstvu in dobrobit občine. Zato volite vsi v boj zanje. Naša skrinjica je prva. Opozarjamo naše somišljenike, da se ne bodo dali ob volitvah begati. Liberalci so namreč sklenili, da bodo na dan volitev pripovedovali, da bi vjeli kak naš glas, našim somišljenikom, da je naša skrinjica druga, kar pa ni res, naša kandidatna lista je bila prva vlojena na glavarstvo, prva potrjena in dobila je tudi prvo skrinjico. — Naša stranka bo imela torej prvo skrinjico. V prvo skrinjico je oddati krogljico. Pomnite!!!

ST. JERNEJ.

V 8. številu Slov. sadjarja in vrtnarja piše neki pisec pod naslovom: V dolenskih sadovnjakih med drugim tudi o krasnem sadju po teh krajih, posebno v Gracarjevem turnu in v samostanu Pleterje, ter primerja pokrajino od Tolstege vrha, Gracarjev turn, Pleterje, tirolskemu Meranu, ki bi ga mi lahko imenovali slovenski Meran. Da ni pisec nit pretraval, je pokazala sadna razstava na Grmu, kjer so razstavili med drugimi tudi skromni kartuzijani in Pleterjev krasno sadje, ki je po ljavih strokovnjakov in drugega občinstva bile eno najlepših. Zanimivo pri tem je to, ker naš svobodomiselnih listi najraje blatijo razne samostane, češ da so najbolj nazadnjaški. Pa so je sopesito pošteno po ustih, ker je tudi v gospodarskem oziru dosegel skromen redovnik skoro bi rekel tudi v sadjarstvu. Sam sem slišal občinstvo vzklikati: ko ne bi bil dan in ne bi vedeli, da je naravno, bi mislili, da je ponarejeno. Pa tudi drugi posestniki so imeli lepo sadje, le žal, da ga niso razstavili. Vinska trta je letos tudi po teh krajih še precej dobro obrodila, v nekaterih legah eno tretjino več od lani, v drugih legah eno četrtino manj od lani, vendar v splošnem računamo eno tretjino manj. Kapljica je pa veliko boljša od lanske in boče tudi stanovitna, posebno ker smo trgali večinoma ob lepem vremenu. Vabimo tem potom vse kupce, ki se zanimajo za sgoraj imenovane pridelke, posebno za vino, naj pridejo pokušati tudi tisti, ki so doslej smatrali naša vina izpod vnožja Gorjancev za manjvredna od drugih. Vsa podrobna pojasnila glede množine in cene daje K. Z. ali Konsumno društvo v St. Jerneju na Dolenskem.

VINICA.

V nedeljo 21. t. m. sta imela poslanca Nemančič in Stanovnik lepo obiskano shod na Vinici. Navzočih je bilo čez 70 mož, ki so s sanmanjem in pritrjevanjem poslušali govornika. Izrekla se je zaupnica jugoslovanskega kluba, posebno načelniku dr. Korošcu. Zbor je sklenil odposlati v Beograd protestno brosjavko soper nameravane upnitev medicinske in bogoslovne fakultete v Ljubljani. Poslanca sta nas utrdila v svestosti do SLS. Potrebno je, ker se Radičev vpliv pri nas čuti.

IZ SELC.

Veliko delo prenavljanja farne cerkve je končano. Domačin, podobar Josip Grošelj je umetniško prenovil tri oltarje in dva popravil; Ignacij Mlakar sobni slikar iz Zeleznikov, je pa okusno prebarval cerkev znotraj in zunanaj. Zvonik je dobil na vrhu novo kapo, pri čem cerkviyo odkopana, škarpe prenarjane. Nihče ni pričakoval, da se bo tako stara, zamazana cerkev mogla toliko olepšati. Vse jo je veselo. Sedaj spoznajo vsi farani, koliko jim je naredila Kramarjeva mati, ki je hišo zapustila cerkvi.

ČRNUCE PRI LJUBLJANI.

V nedeljo, dne 11. novembra ob 3. uri popoldne uprizore naši lantje in dekleta drame »Pocestrim«. Vsi prijatelji in prijateljice naše mladine ste vabljeni na Martinovo nedeljo v Društvenom domu. Vstopnice se dobijo celi dan do uprizoritve pri gospodini Velkovrh v Društvenem domu. Ponovno se ne uprizori. — Bog živi!

JEZICA PRI LJUBLJANI.

Orlovski odsek priredi v nedeljo, dne 18. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v Društvenem domu na Jezici igro »Mlinar in njegova hči«. Vsi prijatelji dramatičnih predstav ojužno vabljeni. Preprodaja vstopnic pri br. Fr. Dovcu v Stosicah št. 13. — Bog živi!

BREZOVICA.

Ubogi naši samostojnezi imajo pa res smolo! S tako gorijo se pri sadnjih občinskih volitvah progiasili izvolitev škmečkega šupana ter se tako samozavestno trkali na prsa... Na, pa se je vse tako žalostno končalo. Škmečki šupan presedla iz gre v klerikalni tabor. Pravijo, da mu je »učenenost udarila v glavo. Ko se ga samostojni tovariši izbrali za šupana, je imel bles še tršo glavo kot letošnje selje. Ko pa je časoma prišel nekoliko k pameti, pa je začel delovati proti letovemu Jakatu. Toda ta njegov nupuh je bil kmalu kašnovan. Kajti zavozil je in ispodmaknjen mu je bil šupanski stolec. Sedaj mu pa Jaka in tovariši škodoljno stržejo korenček, češ, prav ti je, sakaj pa si šel h klerikalcem. — Pravašprav je pa tale dogodbeča tudi sa Jakata in tovariše nekoliko poučljiva: Morebiti bi še celo ti postali klerikalci, če bi ne imeli vedno tako trdih glav.

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

Koliko je bilo l. 1922 katoliških duhovnikov. Na vsem svetu je bilo 1650 škofov, 260 misijonskih škofov, 300.000 duhovnikov, 10.000 evropskih in ameriških misijonarjev, 5000 domačih misijonarjev.

Povojno katoliško gibanje nemške mladine. Steje nekaj nad 30.000 članov. Njih geslo je: Hočemo katoliškega človeka. Imena »organizacija« nočejo, sploh jim je vse organiziranje, nastopanje z različnimi vnanjostmi postranska, čisto celo prazna formalnost: glavno jim je duh, življenje. Hočejo torej pred vsem duševno obnovo, prevzete duše po bogastvu verskih resnic in življenje, ki teče iz virov katoliške npravitvenosti, ljubezni. Pred očmi jim blišči človek srednjeveške omike: vitez, širokega mišljenja, verske gorečnosti, kateri vidi vse v luči božjega sveta. Vere ne sprejemajo zgolj razumsko, ampak s celo dušo, jo hočejo v sebi do viška razvijati, se samo po njej vzgajati in dvigati. Vse gibanje se z izredno ljubeznijo oklepa cerkve, z njo živi v bogoslužju, sploh v vsem molitvenem in javnem življenju in baš radi tega tesnega življenjskega stika s cerkvijo ustvarja toliko krasnih značajev, katerih mnogi leto za letom za vedno prestopajo samostanski prag. V družabnem oziru povdarjajo preprostost, ljubezen do bližnjega. Oklepajo se zlasti pogostega prejemanja sv. obhajila. V narodnem oziru poudarjajo neprestano v svojih listih duh bratstva in z veseljem pozdravljajo slične smeri med drugimi narodi, tudi med Francozi.

Katoliška Cerkev v Srbiji: Število katoličanov v Srbiji raste od dne do dne. Zakaj število katoliških priseljencev vedno raste, raste pa tudi število onih, ki prestopajo iz pravoslavlja v katoliško Cerkev. Posebej se to godi v Nišu. Sicer še število katoličanov v Nišu ne dosega onega v Beogradu, kjer živi 18.000 katoličanov, vendar

se znatno množil. Zato se je v obeh mestih ustanovil odbor za zidanje katoliške cerkve. Skrb teh odborov je preskrbeti vse, kar je potrebno za tako zidanje, v prvi vrsti seveda denar. Zbrali so do sedaj v Nišu nad 264.000 dinarjev, v Beogradu pa nad 652.000 dinarjev. K tej poslednji svoti sta prispevala Sv. oče Benedikt XV. in Pij XI, z 267.000 dinarji. Največ tega denarja, nekako 200.000 dinarjev, pa je zbrala posebej med Angleži gosp. A. Kristič. Ostalo pa so darovali katoličani v Beogradu in po drugih deželah v državi. Da pa se sezida cerkev, ki bo dostojna za prestolno mesto, bo treba najmanj 20.000.000 dinarjev.

To in ono.

Muhe vladarjev. Sultan Saladin je videl vrtnarja, ki je zelo spretno sadil ohrav. Tako se mu je dopadel, da ga je povišal v komornika; kmalu je postal namestnik sultanov na Cipru. — Marku Avrelu je napravil kuhar dobro večerjo in podaril mu je zato veliko hišo. — Henrik VIII., kralj angleški, je povišal navadnega dvornega služabnika za državnega uradnika, ker mu je spekel merjasca, ko kuharja ni bilo doma. — Francoz Chamillart je bil edini, ki je bil Ludoviku XIV. v biljardiranju kos, in postal je zato minister. — Plemič Luines je znal delati dobre zanke in Ludovik XIII. ga je imenoval za vojvodo.

Spomin. Znani zgodovinar Johanes pl. Müller je imel izvrsten spomin. V družbi so se zgovarjali o tem in stavil je, da bo povedal imena celega koledarja od Novega leta do Silvestra, prebravši ga trikrat. Stavilo je dobil.

Gorje in blagor! Pruski justični minister Joh. Wöllner (1732—1800) je bral v neki brošuri, ki je bila že cenzurirana, te besede: »Gorje deželi, koje ministri so osli!« — Minister si je razlagal besedo kot proti njemu naperjene, je poklical cenzorja Cosmarja, konzistorialnega svetnika, k sebi in ga je pokaral: te opazke bi ne bil smel napraviti. Cosmar se je priklonil in je vprašal: »Ali bi bilo takole boljše: »Blagor deželi, koje ministri so osli!«

Diplomatičen odgovor. Neki bankir v Novem Jorku je dobil kupčijsko pismo, ki mu ni ugajalo, pa tudi odpošiljatelja pisma ni mogel trpeti. Kako naj temu zoprnemu človeku odgovori? Kar arbelo ga je, da bi mu pisal prav surovo pismo, a nasproti mu je sedela njegova stenografinja in se je moral premagati.

Premislil se je in je diktiral potem t najmirnejšim glasom: »Gospod! Moja stenografinja kot dama ne more vsega napisati, kar mislim o Vas. Tudi jaz kot gospod finih navad ne morem tega izraziti. Vi pa, ki niste niti eno niti drugo, boste že razumeli, kaj mislim.«

Bolniška sestra državno izprašana, izvežbana v bolniški, porodniški in operacijski stroki, liže primer. mesta. Pridruže na: sestra Adelajda Novak, Dole p. Ljublj.

Najboljšo in najcenejšo STREHO dobavlja

»KAMENIT«, Laško.

Listek.

Dekle z Močevja.

(Švedski spisala Selma Lagerlöf.)

(Dalje.)

Ko je prišel domov od porotnih obravnav, je šel, kot navadno, k materi in ji povedal vse, kar je tekom dneva doživel. Gudmundova mati je bila pametna in velkodušna ter je znala s sinom tako ravnati, da ji je še sedaj vse zaupal, kot otrok. Ze več let je bila bolna in ni mogla hoditi, temveč je sedela ves dan tiho v svojem naslanjaču. Vedno je bila prijetna urica zanjo, kadar je prišel Gudmund s kakšne poti domov ter ji prinesel novic.

Ko je torej Gudmund pripovedoval o Helgi z Močevja, je videl, da se je mati zamislila. Dolgo je molče sedela in je strmela predse.

»Pa more vendar biti nekaj dobrega v tem dekletu,« je rekla zato. »Nikogar ne smemo zavreči, ki je enkrat začel v nesrečo. Gotovo bi bila hvaležna onemu, ki bi ji sedaj stal ob strani.«

Gudmund je takoj razumel, kaj je mati mislila. Ker je bila bolna, si ni mogla ničesar sama pomagati ter je vedno potrebovala nekoga, ki ji je bil v pomoč. Toda vedno je bilo težko dobiti takega, ki bi vztrajal na tem mestu. Mati je precej zahtevala ter jo je bilo težko zadovoljiti, poleg tega imajo mlade deklet rajši delo, pri katerem uživajo več svobode. Brez dvoma se je mati sedaj domislila, da bi lahko Helgo z Močevja vzela v službo, in tudi Gudmundu je bil ta predlog všeč. Helga bi gotovo bila materi zelo udana. In mogoče bi bilo na ta način obema za dolgo pomagano.

»Najtežje bo z otrokom,« je rekla mati že z nekaj časa in Gudmund je videl, da misli razmišljati na to stvar.

»Ta mora pač ostati pri starih starših,« je rekel Gudmund.

»Toda Bog ve, ali se bo hotela ločiti od njega.«

»Se bo pač morala odvaditi misliti na to, kaj hoče ali kaj noče. Meni se zdi, da je takorekoč popolnoma izstradana. Tam gori na Močevju je pač lakota kuhar.«

Na to ni mati ničesar odgovorila, temveč je začela govoriti nekaj drugega. Videlo se je, da ima nove pomisleke, ki jo ovirajo, da bi se končno javno odločila.

Gudmund je pričel pripovedovati, kako se je oglasil pri županu iz Alvake in je naletel na Hildur. Poročal je, kaj je rekla o konju in vozu in prav lahko se je opazilo, da ga to vprašanje veselilo. Tudi mati je bila zelo zadovoljna. Ko je sedela tako nepremično v naslanjaču, je bilo njeno stalno opravilo, da je snovala načrte za sinovo bodočnost; in naprej ji je prišlo na misel, naj poskusi snubiti lepo županovo hčerko. Župan je bil pravi gruntar. Imel je največje posestvo v vsej fari, imel je mnogo moči in mnogo denarja. Sicer je bilo pravzaprav nespametno misliti, da bi se zadovoljil z zetom, ki nima velikega posestva, kot Gudmund, toda vseeno je bilo mogoče, da se bo

ravnal po tem, kakor bo hotela njegova hči. In da bi Gudmund pridobil Hildur, če bi le hotel, o tem je bila mati trdno prepričana.

Prvič je bilo, da je Gudmund zaupal materi, kako se je ta misel v njem ukoreninila. Na dolgo in široko sta nato govorila o Hildur in vsem bogastvu, ki bi pripadlo onemu, ki bi jo dobil. Kmalu pa je razgovor zopet zastal, ker se je mati zatopila v svoja razglabljanja.

»Ali ne bi mogel iti iskat Helge? Jaz bi jo rada prej videla, predno jo vzamem v službo,« je rekla končno.

»To je lepo, mati, da se hočeš zavzeti zanjo,« je odvrnil sin in si mislil: če bo mati dobila postrežnico, s katero bo zadovoljna, bi imela njegova žena doma prav udobno življenje.

»Boš videla, da boš zadovoljna z dekletom,« je nadaljeval.

»Dobro delo storimo, če se zavzamemo zanjo,« je rekla mati.

Ko se je začelo mračiti, je šla bolnica v posteljo, Gudmund pa je šel v hlev, da bi osnažil konje. Vreme je bilo lepo, ozračje čisto in vse dvorišče je plavalo v luninem svitu. Tedaj se je domislil, da gre lahko še danes na Močevje in izvrši materino naročilo. Če bo jutri lepo vreme, potem bo treba sejati oves in težko bi imel on, ali kdo drugi kaj časa, da bi šel tja gor.

Ko je sedaj stal Gudmund na Močevju in prisluškoval, ni slišal sicer nobenih korakov; toda neki drugi glasovi so v kratkih presledkih prihajali skozi tišino. Bilo je živo stokanje, zelo rahlo in pridušeno ječanje in semtertja ihtenje. Gudmundu se je zadelo, da prihajajo ti glasovi iz lope in je šel proti njej. Ko se je bližal, je ihtenje ponehalo; toda jasno je bilo, da se je v drvarnici nekdo premikal. Hipoma je Gudmund spoznal, kdo je notri.

»Ali ti, Helga, sediš in jokaš tu notri?« je zaklical in se postavljal pred vrata, da dekletu ne bi moglo zbežati, še predno bi z njo govoril.

Zopet je bilo vse tiho. Gudmund je uganil: Helga je sedela notri in jokala; toda skušala je ihtenje zadušiti, da je Gudmund mislil, da je napačno slišal in šel naprej. V lopi je bilo tema kot v rogu in vedela je, da je ne more videti.

Toda Helga je bila ta večer tako obupana, da ji pač ni bilo lahko zadržavati solze. Ni še bila v koči in še ni pozdravila staršev. Ni imela poguma. Ko je šla v mraku po strmem bregu navzgor in mislila na to, da mora staršem povedati, da ne sme pričakovati nikake vzdrževalnine od Petra Martenssona, jo je objel tak strah pred trdimi in groznimi besedami, s katerimi jo bodo starši napadli, da si ni upala stopiti v hišo. Mislila je počakati tako dolgo zunaj, da bi starši šli k počitku; potem bi ji do prihodnjega dne ne bilo treba govoriti o tej nesrečni stvari. In zato se je skrila v drvarnico. Ko pa je sedela tu in vsa lačna zmrzovala, se je šele zavedla, kako nesrečna in zapuščena je. Vsa sramota in strah, ki ga je že prestala ter vsa sramota in strah, ki jo je še čakal, je stal pred njo in jo z železno roko tiščal k tlom. Samo sebe in vso svojo revščino je objokovala, ter to, da nihče noče slišati o njej. Spomnila se je, kako je nekoč kot otrok padla v

neko močvirje in se takoj potopila. Čimbolj se je trudila, da bi se izkopalala, tem globlje se je pogrnela. Vsaka bilka, vsako grmovje, ki se ga je oprijela, je popustilo. Isto je bilo tudi sedaj. Vse, česar se je oprijela, da bi se vzdržala, je popustilo. Nihče ji ni hotel pomagati. Tedaj, ko se je pogrnela v močvirje, je vsaj prišel neki pastir, ki jo je izvlekel; sedaj pa ni nihče prišel, ki bi jo izvlekel; sedaj pa ni nihče prišel, ki bi jo rešil. Sedaj ji je bilo gotovo usojeno, da pogine.

Zato ji pač ni bilo lahko zažrtati solze. Ni trajalo dolgo in začela je iznova ihteti.

Gudmundu ni bilo nič bolj zopernega, kot če so ženske jokaie. Najrajši bi zbežal; toda prigovarjal si je, če je že priplezal do kože, potem mora pač izvršiti naročilo.

»Kaj pa ti je?« je rekel Helgi z osornim glasom. »Zakaj ne greš v hišo?«

»Ne upam si,« je odgovorila Helga s šklepetajočimi zobmi. »Ne upam si.«

»Česa se pa bojiš? Saj si se vendar danes zjutraj napram slugi in sodniku hrabro obnašala. Svojih rodnihih staršev se pač ne moreš bati.«

»O da, o da, ti so mnogo hujši kot drugi.«

»Zakaj pa naj bi bili baš danes hudi?«

»Dobila ne bom nič denarja.«

»Ti si pač tako pametno deklet, da si boš lahko zase in otroka zaslužila kruh.«

»Da, toda mene noče nihče vzeti v službo.«

Hipoma se je Helga domislila, da bi starši lahko zaslišali njen glas ter prišli iz hiše in vprašali, kdo da govori. In tedaj bi bila prisiljena, da jim vse pove. V tem strahu je skočila pokonci in hotela zbežati mimo Gudmunda. Toda ta jo je prijel za roko in jo krepko držal.

»Ne, preje te ne izpustim, dokler nisem govoril s teboj.«

»Pusti me, da grem,« je zakričala in ga divje pogledala.

»Saj si taka, kot bi hotela skočiti v vodo,« ji je rekel; kajti sedaj je stala zunaj v luninem svitu in lahko ji je videl v obraz.

»Da, toda to nikomur nič mar, če bi tudi storila to,« je rekla Helga, dvignila glavo ter ga pogledala naravnost v oči. »Danes zjutraj me nisi hotel peljati niti zadržati na svojem vozu. Nihče noče imeti več opravka z menoj. Sam moraš uvideti, da je za tako revnega črva, kot sem jaz, najbolje, da pogine.«

Gudmund ni vedel, kaj naj začne. Želel si je, da bi bil daleč proč, toda čutil je, da človeka v takem obupu ne more zapustiti.

»Poslušaj me! Obljubi, da boš poslušala, kar ti moram povedati. Potem lahko greš, kamor hočeš.«

Obljubila je.

»Ali lahko tu kje sedemo?«

»Tam je tuala.« —

»Torej pojdi tja, sedi in molči!« Vsa poslušna je šla tja in sedla.

»Ne jokaj več,« je rekel, zakaj bilo mu je, kot da je začel dobivati oblast nad seboj. Toda tega bi ne smel reči, kajti takoj je povesila glavo in roke in začela še bolj jokati.

»Ne jokaj!« je rekel in malo je manjkalo, da ni udaril z nogo ob tla. »Mnogo je

judi, ki se jim slabše godi kot tebi.«

»Ne, nikomur ne more biti slabše kot meni.«

»Mlada si in zdrava, videti bi morala, kako je moji materi. Bolečine jo tako mučijo, da se niti premakniti ne more, a nikdar ne toži.«

»Ni tako zapuščena od vseh kot jaz.«

»Tudi ti nisi zapuščena. Govoril sem z materjo o tebi in mati me je poslala sem.«

Ihtenje je ponehalo. Začutila se je tišina gozda, kot da bi zadrževal sapo in pričakoval nekaj čudovitega.

»Naročiti ti moram, da prideš jutri k moji materi, da te bo videla. Misli te vprašati, če bi hotela priti k nam v službo.«

»To me hoče vprašati?«

»Da, toda preje te hoče videti.«

»Ali ve, da...?«

»Toliko ve o tebi kot vsi drugi.«

S krikom veselja in začudenja je planilo dekle pokonci in v prihodnjem trenutku je Gudmund začutil dvoje rok okoli vratu. Prestrašil se je takorekoč in prva misel je bila, da bi se iztrgal. Nato pa se je umiril in je obstal. Videl je, da je od veselja tako razburjena, da ne ve, kaj dela; v tem trenutku bi se vrgla okoli vratu največjemu lopovu, samo da bi za veselje, ki jo je doletelo, dobila nekoliko sočutja.

»Če me hoče tvoja mati vzeti v službo, potem torej lahko ostanem pri življenju!« je rekla in naslonila glavo na Gudmundove prsi ter zopet jokala, a ne tako silno kot preje. »Sedaj ti lahko povem, da je bil moj resen namen iti v močvirje,« je rekla. »Zahvaljujem se ti, da si prišel! Ti si mi rešil življenje.«

Dosedaj je stal Gudmund nepremično, sedaj pa je začutil v sebi nekaj toplega in nežnega. Dvignil je roko in jo pogladil po laseh. Tedaj se je ona zganila, kot bi se zbudila iz sanj in se ponosno ter odločno zrnala pred njim.

»Hvala, da si prišel!« je rekla še enkrat. Temna vlečica ji je stopila v lice in tudi on je zardel.

»Ti prideš torej jutri k nam,« je rekel in ji pomolil roko.

»Nikoli ne bom pozabila, da si prišel

nocoj k meni,« je rekla Helga in velika hvaležnost je premagala njeno zmedenost.

»Da, morda je čisto prav, da sem prišel,« je rekel mirno in se je čutil popolnoma zadovoljen sam s seboj.

»Sedaj pojdeš pač v hišo?« je rekel.

»Da, sedaj pojdem.«

Gudmund je imel v trenutku tako veselje nad Helgo, kakor ga imamo nad kom, ki smo mu lahko pomagali. Stal je tu, se obotavljal in hotel oditi.

»Rad bi te videl na varnem, predno grem, je rekel in se je čutil zelo zadovoljnega, ko je tako skrbel zanj.«

Šla je takoj proti hiši in on je šel z njo, ves zadovoljen in ponosen, da ga sluša. Ko je stala na pragu, sta se še enkrat pozdravila. Komaj je storil par korakov, je prišla za njim.

»Počakaj tu zunaj, dokler ne bom notri. Laže mi bo, če bom vedela, da si ti blizu.«

»Da,« je rekel, »ostal bom tu, dokler ne boš prestala najhujšega.«

Helga je odprla hišna vrata in Gudmund je zapazil, da jih je pustila priprte. Morda zato, da se ne bi čutila popolnoma ločeno od pomočnika, ki je stal tam zunaj. In nje mu ni nič očitala vest, da je poslušal in gledal, kaj se je godilo v koči.

Ko je Helga vstopila, sta ji oče in mati prijazno pokimala. Mati je položila takoj otroka v zibelko, šla k omari, prinesla hleb kruha in skodelico mleka ter položila na mizo.

»Torej si prišla? Sedi in jej,« je rekla. Nato je šla k ognjišču in naložila par polen. »Nisem pustila, pogasiti ognja, da si boš lahko posušila obleko in malo ogrela. Toda sedaj najprej jej! Tega si gotovo najbolj potrebna.«

Helga je ves čas stala pri vratih.

»Mati, ne sprejmite me tako prijazno!« je rekla s tihim glasom. Ne bom dobila od Pera nikakega denarja.«

»Nekdo, ki je bil pri poročnih obravnavah, je bil že danes tu,« je rekla mati. »Vse vemo.«

Helga je ostala pri vratih in ni vedela, ali naj gre naprej ali nazaj.

Tedaj je oče odložil delo, dvignil očala

na čelo, se odkašljaj in začel govor, ki ga je tekom večera dobro premislil.

»Stvar je namreč ta, Helga,« je rekel:

»Midva z materjo sva hotela biti vedno dostojna in poštena človeka. Tedaj pa se je zgodilo, da si nama ti prinesla nečast. Bilo je tako, kot da te ne bi učila razločevati med dobrim in slabim. Ko sva pa čula, kaj si storila danes, tedaj sva si rekla, mati in jaz, da sedaj ljudje pač lahko vidijo, da si imela dobro vzgojo in midva upava, da bova mogoče imela še kdaj nad tabo veselje. In mati ni hotela, da bi šla k počitku, dokler nisi ti prišla, da imaš torej dostojno vrnitev.«

Najljubši
mi je

z
znamko

ČAJNA ROČKA

Kdor namreč kot jaz ve ceniti dobroto in finost ter ceneno uporabo, se ne bo nikdar mogel ogreti za katerokoli drugo znamko.

Čaj z znamko „Čajna ročka“ se dobiva le v izvornih zavitkih z našinseno varstveno znamko „Čajna ročka“ v vseh z lepki označenih trgovinah.

Pošteno kmečko dekle delavno, želi v svrhu možitve znanja s kmečkim fantom, ki ne gleda samo na posvetno bogastvo. - Pisma pod: »Srečna bodočnost 1210« na upravo »Domoljuba«. 7048

Mladič 30 let, ki ima nekaj gotovine, bi se rad poročil z dekletom enake starosti z malim posestvom na deželi. - Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod »Prijeten dom 7088«.

AKO SI HOČETE preskrbeti po najnižji ceni manufakturno blago za zimo, obrnite se na trgovino

J. MENART, Domžale.

EDINO tam boste najbolj pošteno in z nadvse solidnim blagom pod strogo stalnimi cenami postreženi. - Ima veliko zalogo moških in ženskih stofov, hlačevine, krasne barhente, flanele, modro tiskovino, oksforde, cefirje, razne kambrike, delen, etamin, plete; svilene rute, volnene jopice, dolge in kratke, nogavice, rokavice, klotaste očeje, volnena posteljna pregrinjala, flanelaste rjuhe, konjske očeje, velika izbira vezanine, krasna volna in bombaž v različnih barvah itd. - Pridite in ogledajte si zalogo! Napravite poskušnjo in prepričali se boste, da še niste bili nikjer tako postreženi!

Vse dobre lastnosti,

ki jih gospodinja pri trudapolnem pranju perila pričakuje od mila, so združene v Zlatorog milu. Radi visoke čistilne moči, velike množine pen in izredne izdatnosti napravi iz vsakega perila v najkrajšem času snežnobel dišeč zaklad, ki vam dela največje veselje! Zahtevajte zato samo Zlatorog milo!

čevljarski stroj levoročni, proda JOS. TOMŠIČ, Črnača št. 70.

Vajenca za čevljarsko obrt, sprejem takoj. - Ponudbe: JOSIP ŠLANC, čevljar, Slamna vas pri Metliki. 7100

Pile in rašpe

izvršno popravlja IVAN FIGAR, pilarski mojster, Ljubljana, Hrenova ulica št. 19. 7010

Zobozdravnik-špecialist Med. univ. dr. Ivan Oblak se je preselil

v novo zgrajeno palačo »VZAJEMNE POSOJILNICE« poleg hotela »Unions«. — Ordinira: od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Kadar greste v Ljubljano
ne pozabite ogledati si v TRGOVINI

F. Češnovar, na Starem trgu št. 16,

sukna, lodna, oblek, hlač, barhenta, srajc, zimskega perila, nogavic, rokavic, zimskih ženskih majc, otroških čepic, kravat, robcev itd. itd. — Čudovito nizke cene! — Razpošilja tudi po pošti! — Zahtevajte vzorce in cenike! 6928

Ako se hočete za zimo

preskrbeti z dobrim, trpežnim blagom za vrhno in spodnjo obleko, obrnite se na občeznano trgovino

F. in I. Goričar, »PRI IVANKI«,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29,

katera je ZNATNO ZNIZALA CENE vsemu blagu. Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike! 6931

Suhe GOBE in FIŽOL

ponudite tvrdki SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6460

Službo dobi takoj 15—17 letna kmetska dekle, vajena dela. Pismene posudbe na upravo »Domoljuba« pod: »Služba 6929«.

200 kron na dan lahko vsak zasluži doma v svojem kraju, kdor hoče moje izdelke prodajati. Pošljite mi za pojasnilo znamko za odgovor in svoj natančen naslov. — JOSIP BATIČ, LITIJA. 6733

Svarilo!

Ne kupujte KAMGARN, SUKNO in drugo modno BLAGO, preden si ne ogledate najdovršenejših ČEŠKIH in ANGLEŠKIH izdelkov pri:

Lenasi & Gerkman LJUBLJANA

SUHE ČEŠNJE

za žganjekuho nudi SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6783

Čreva. V zalogi imam vse vrste CREV po najnižji dnevni ceni. Edino domače podjetje v Sloveniji v Ljubljani. — Se priporočam vsem mesarjem in gostilničarjem. — FRANC ZUPAN, črevar, Mesina klavnica. 6569

Odda se služba oskrbnika

na ljubljanskem pokopališču Sv. Križa. Dolžnost njegova je, opravljati posle CERKVENIKA in GROBARJA. — Nastop službe takoj. Natančnejši pogoji in dohodki se izvedo pri podpisnem, kjer naj se osebno oglase prosilci.

Upraviteljstvo pokopališnega sklada na pokopališču Sv. Križa pri Ljubljani.

Kostanjevega LEŠA

KUPIMO vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene za 100 kg franko naloženo na vagon je staviti na tvrdko PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ulica 11. — Telefon 589.

Čisto zastonj

ne, ampak po izredno nizkih cenah dobite vse vrste sukna, hlačevin, žameta, barhenta, flanele, klota, platna, trikotaže, jopic, pletov, ogrinjalk, nogavic, prvovrstnih nahrbtnikov v vseh velikostih (domač izdelek) in najrazličnejše drugo blago

V NOVOOTVORJENI TRGOVINI
»DANICA«, Majzelj & Rajšelj,
LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 1
(bivša »Preskrbovalnica«).

Samo dobro, solidno blago. :: Postrežba točna.

Cene konkurenčne.

Istotam se otvori v kratkem oddelek za USNJE vseh vrst. — Vsak si naj ogleda! Nikdo ni prisiljen kupiti.

Na drobno! 6860 Na debelo!

ZA SLABOTNE OTROKE je najboljše sredstvo in mnogo izdatnejše od RIBJEGA OLJA

Emulzija ribjega olja.

Vsak teden sveže prirejena. — Zaloga domačih in tujih specialitet. — Zajamčeno pristno Ribje olje.

Nova lekarna R. RAMOR,

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 36, 1 minuto od Glavnega kolodvora. :: Najpriročnejše za vse, ki hodijo v Ljubljano po zdravila.

Bronaste zvonove vliva

najceneje in z dobavnim rokom do 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna St. Vid nad Ljubljano.

Ceno češko perje!

1 kg sivega skublj. 65 D. polbel. 80 Din, belega 70 D. boljsega, 100 in 120 D. snežnega zot puh 150 Din in 180 Din, najboljša vrsta 225 Din. Pošilja orosto carine proti povzetju od 200 Din višje prosto poštnine. Zamena in vrnitev dovoljena. Vzorci zastonj. Dopisi le na Benedikt Sachsel, Lobez št. 159 pri Piznu, Češka. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

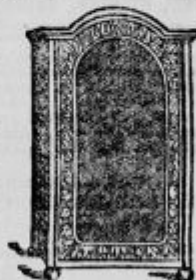
Tovarna usnja

ALEKS PODVINEC & CIE., Radeče pri Zidanem mostu,

opozarja p. n. odjemalce in interese, da je tovarna vsled znatnega povečanja v stanu dobavitelj vsako količino in vrsto

'BELLARIA', boscaff, govejega in barvanega boksa, kakor tudi vse vrste Mignon Vaches-podplatov kakovost blaga je priznana prvovrstna!

CENE ZMERNE! CENE ZMERNE!

Tvrda F. Fajdiga sin

prilagoča vsakovrstne lepe omare (kostne) z ladelci in tudi visoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, omare, stole, modroce; sploh vse pohištvene dele dobijo edino le

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

Jugoslovanski kreditni zavod

V LJUBLJANI, Marijin trg št. 8
registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema vloge obresti brez odbitka rentnega plača čistih 7% in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru. — Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Brzo-brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki, kjer kupite letos SUKNO

za moške in volneno za ženske obleke, parhent belo, pisano in rjavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

V nedeljo dne 11. novembra ob 3 uri pop. bosta prodajala Knez in Zupančič iz Ljubljane na prostovoljni

javni dražbi pet zemljiških parcel

nad bivšo Treo-tovo opekarno na Brdu pri Vižu, kat. občina Zg. žiška. Tri parcele vsebujejo PRIZNANO DOBRO PEČARSKO ILOVIČO, na kar se posebno opozarja.

Poroč. prstani
Double verižice
S. enske ure
Budilke
Ze- ne ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur. zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LIUBLJANA 22, Pre. ernova 1

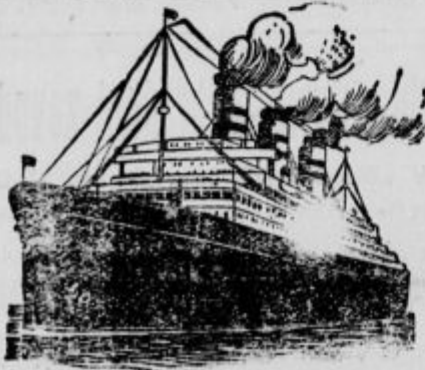
Nekdanja »SKOFOVA« vinske klet, Pred Sko-
fijo 1 otvorena. — Iščijo se fina prsina VINAI

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazca mora poginuti ako uporabljate moja najboljša
preiskuhana in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim
in hišnim mišim Din. 7-50, za podgane Din. 7-50, za ščurke
Din. 7-50, za stenice Din. 7-50, uničev. moljev Din. 0-—, proti
mrčesom Din. 7-50, masilo proti ušem pri ljudeh in pri
šivini Din. 4-—, za uši v obleki in perilu Din. 7-50, tinkt.
proti mrčesu na sadju in na zelenjavi Din. 7-50, proti
mravljam Din. 7-50.

Preprodajalci dobre popust Po- itja po povzetju
Zavod za ekspedicijo: AKTES, kem. laboratorij
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, Zagreb 1.

HOLLAND-AMERIKA LINIJA Rotterdam-New York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvstov in Slovencev
Hrvatska banka za promet s nekretninama d. d.
Zagreb, Zrinjski trg 8.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno
Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmoderni-
šimi brzovoznimi parobrodi. Potovanje po od-
prtem morju 6 do 7 dn. Najugodnejša sigurna
in brza vožnja.

Dobra hrana. — Vsak teden jeden parobrod.
Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine
z uzorne čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje brzo in brezplačno;
Holland-Amerika Linija
Zastopstvo: Ljubljana, Dunajska c. 21.

CEMENT

PRIMA PORTLAND,

domačih in dalmatinskih tvornic po konkurenčnih
cenah stalno na zalogi pri

L. PESTOTNIK in DRUG :: Ljubljana,
Dunajska cesta št. 33, »Balkan«. Int. telefon 366.

1 meter domačega platna

da TOVARNA ŠINKOVEC, Grosuplje
za 2 kg prediva — ali 14 kg godenega
oziroma 20 kg surovega lanišča.

SINGER šivalni stroji

Na celem svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

LJUBLJANA, Selenburgova ulica 3. — Centrala za državo S. H. S.
Zagreb, Marulićeva ulica 5, II. kat.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

d. d. v Ljubljani

prodaja

premog slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogov-
nikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno Ia čehoslo-
vaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški
premog, črni premog in brokete:

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 15./II.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospo-
darsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.